

LE BULU'È LAHUI DIOS ATI' NUZUJÈ' LU GUICH SAN JUAN

Le bulu'è lahui Dios ca nac queë' Jesucristo

¹ Lè ni nac tu le bulu'è lahui Jesucristo, le bè'è Lè' latj Dios ului'inè' yugu' huen dxin queë' ca nac le run bayúdx lactè. Jesucristo bsölè'è tuè' gbaz la'y queë', nu na' buzejni'i neda', Juan, huen dxin queë' Cristo. Gbaz la'y na' bului'inè' neda' ca nac lè ni.

² Neda', Juan, ruzuja' lu guich ni le nac gdu të li ca nac yúgu'tè le blé'ida', len runa' lna' lau qui xtidzè'è Dios len qui le benè' lna' lau Jesucristo.

³ Bica' ba nu uláb didza' ni, len bica' bagac nup luzè naggac nu na' uláb xtidzè'è Dios ni, len lun ca rna lè ni nayúj lu guich, le chzoa lac.

Juan ruzujè' lu guich le uzejni'i gadx cö' bunách queë' Cristo

⁴ Neda', Juan, ruzuja' lu guich didza' uzejni'i gadx cö' bunách queë' Cristo, nacuá' luyú Asia. Dios, Nu zoacz, len gzoatecz, len ral-la' guid, rn-abda'-nè' uzá' ladxè'è queë'li', len gunè' ga soa dxi icj ládxi'dau'li', dzaggac Lè' gadx bö' nacuá' lahuè' Lè' ga ni' rö'è rna bè'è.

⁵ Dzaguè' ca' Lè' Jesucristo, runè' ca rnè' len runè' lna' lau queë' Dios. Zi'al Lè' bubanè' tsaz lu yöl-la' gut, len rna bé'inè' bönni' ta'ná bè'è yödzyú ni. Lè' nadxi'inè' rè'u len gdibè' rè'u, bugúè' dul-la'

nabága'ru' len xchönë' bulaljë' lë'i yag cruz, le gutië' uláz queëru'.

⁶ Jesucristo benë' ga rna bë'ru' len ga nacru' bxuz, quië cu'ru'-në' yöl-la' ba Dios, Xuzë' Jesús. Yöl-la' ba Lë' len gactecz queë' yöl-la' uná bë'. Ca' gac.

⁷ Gul-yutsca'. Zë'ë Cristo lu böaj luzxbá. La'le'i Lë' yúgu'të bunách lenca' nup ni' glun Lë' huë', guludöddë' Lë'. La'bödx yechi' yúgu'të bunách yödzlyú ni cati' la'le'i Lë'. La'naru' gactë cni. Ca' gac.

⁸ Cni rnë' Lë': "Neda' naca' Nu zoa zi'al lenca' Nu rajseytë ca nac le rzu lau len le ruúdxte." Cni rnë' Xanru', napczë' yöl-la' huac. Zoaczë' Lë', len gzóateczë', len zi'a guidë'.

Rlé'inë' Juan yöl-la'yeni' queë' Jesucristo

⁹ Neda', Juan, naca' böchi' lza'li' len tsaxxön rzaca' rgu'lena' lbi'ili', len tsaxxön len lbi'ili' ruzi'a xbey le rna bë'ë Dios, len nadél-li'da' yöl-la' rböz zxön ladxi' na' runnë' queëru' Jesucristo. Gatsj lahui'l nis zxön nadzuna' tu luyú bidx ni, nazí' lei Patmos. Nadzuna' le bena' lban qui xtidzë'ë Dios len le bena' lna' lau queë' Jesucristo.

¹⁰ Lu dza la'y queë' Xanru', gdu gzóalenë' neda' Dios Bö' La'y, ati' byönda' cúdzu'la' chi'ë bönni' rulidzë' zidzj. Byön chi'ë ca rbödx trompeta.

¹¹ Bönni' ni gudxë' neda': "Neda' naca' Nu zoa zi'al len Nu rajseytë ca nac le rzu lau len le ruúdxte. Bzuj lu guich le rlé'inu' len bsöla' lei quegac gadx cö' bunách quia', nacuá' luyú Asia, nup nacuá'

lu yödz Éfeso,
len lu yödz Esmirna,

len lu yödz Pérgamo,
 len lu yödz Tiatira,
 len lu yödz Sardis,
 len lu yödz Filadelfia,
 len lu yödz Laodicea.”

¹² Bueycja' quië glé'ida' nuzxa na' rulídz neda'. Cati' bueycja', blé'ida' gadx le nua'gac gui' náquicni oro.

¹³ Ladj gadx le nua'gac gui' na' blé'ida' tu Nu nalá' ca rnë'ë bönni'. Nacuë' tu lari' tunn le rdxin xni'ë, len lchu'ë nasíë' tu pan náquini oro.

¹⁴ Chguichdau'z nac guítsa' icjè' ca nac zxila' o ca rna' bögui', ati' ryëp yös yení' yøj lahuë' ca gui'.

¹⁵ Ryëp yös yení' ni'ë ca guia bronze dxildau', le nudzé'itsca lu gui' ca bau' yal. Zidzj byön chi'ë ca ryön tu yegu zxön.

¹⁶ Lu në'ë yubél zxoacba' gadx bölj yení', ati' ru'ë r-ruj didza' le nac ca tu guia tuchi' natuchi' grop rui'i. Ryëp yös yení' lahuë' ca gbidz cati' rudzá'a.

¹⁷ Cati' blé'ida' Lë' gdzö'a xni'ë ca bönni' nat. Ni'r Lë' bxoá në'ë neda' len në'ë yubél len gudxë' neda': “Cutu gádxinu'. Neda' naca' Nu zoa zi'al len Nu rajseytë.

¹⁸ Naca' Nu nabáncz. Gutia', ati' na'a zóatecza' nabana'. Dë lu na'a gna bé'ida' yöl-la' gut len latj quegac nup natgac.

¹⁹ Bzuj lu guich lë na' chblé'inu', len le rac na'a, lenca' le ral-la' gac töd na'a.

²⁰ Lë ni nac le nagachi' ca nac quecba' gadx bölj yení' na' blé'inu' zxoacba' lu na'a yubél, len ca nac gadx le nua'gac gui' náquicni oro. Gadx bölj yení' na' naccba' le run lsaqui' qui gadx gbaz quegac gadx cö' bunách quia', ati' gadx le nua'gac gui' na'

nacgac le run lsaqui' quegac gadx cò' bunách quia' na'."

2

Didza' bsölë'ë yödž Éfeso

¹ Gnë' ca' Bönni' na': "Bzuj lu guich didza' ni gsölu'u queë' gbaz quia' zóalenë' bunách quia' lu yödž Éfeso. Cni uzuju' lu guich: Rui' didza' Nu na' zxoacha' lu në'i yubél gadx bölj yení', len rda gatsj lahui'l gadx le nua'gac gui' na' náquicni oro.

² Cni rna: Neda' nözda' yugu' le runli' len ca rúntscali' dxin. Nözda' rbözli' zxön ladxi' len cutu gac gua' glenli' nup tua' dō'. Nözda' chgzxi' bè'li' nup ta'ná nacgac gbaz quia' san cutu ca' nacquë', ati' na'a nözili' ta'zì' yë'ë.

³ Rbözli' zxön ladxi' len chgzxaca' gdi'li' le da'li' neda', san cutu bcuidi' ládxi'li'.

⁴ Na'a, dë tu le ruquí lbi'ili': Cutur nadxi'ili' neda' ca na' bdxì'ili' neda' zi'al.

⁵ Qui lë ni na', gul-tsajnéy ca na' benli' zi'al, lë na' busanli', ati' na'a, gul-bí'i ládxi'li' len gul-gún ca na' benli' zi'al. Chqui' cutu ubi'i ládxi'li', guidtea' queëli', ati' ugúa' xlatj le nua' gui' queëli'.

⁶ Na'a, zoa tu le raclen lbi'ili'. Cutu rlé'ili' dxi'a le tunë' bönni' nicolaíta, nup na' ta'yíj ládxi'gac bdau' guiöj bdau' yag len tun le cunác, lë na' curlé'ida' dxi'a ca' neda'.

⁷ Nu ryöni ral-la' uzë nag lë ni rnë' Dios Bö' La'y, ru'lenë' didza' yugu' cò' bunách quia' neda', Cristo, rnë': Nup luxícj lu le rac yödžlyú, guna' ga lagu le rbia yag zoa gatsj lahui'l la' yël lach queë' Dios, le gun ga la'cuá' tsalzú."

Didza' bsölë'ë yödž Esmirna

8 Gnë' ca': "Lëzca' cni, bzuj lu guich didza' ni gsölu'u queë' gbaz quia' zóalenë' bunách quia' lu yödZ Esmirna. Cni uzuju' lu guich: Rui' didza' Nu na' zoa zi'al len nac ca' Nu rajseytë, Nu na' gut len bubán tsaz.

9 Cni rna: Neda' nözda' le runli' len ca' rzaca' rgui'li'. Nözda' nacli' yechi' san le nactë rlé'ili' yöl-la' tsahui' le nac gdu. Nözda' ca' ca' ta'në xöhui' queëli' nup ni' ta'ná nacgac bunách judío, san cutu ca' nacgac cni. Nup ni ta'dá' Satanás, tu' xöhui'.

10 Cutu ca' gádxili' le ral-la' saca' qui'li'. Tu' xöhui' na' gun ga gdzunli' lidx guia la'li' lbi'ili'. Cni si' bë' lbi'ili', ati' gdu ca' chi dza saca' qui'li'. Gul-tsejlë' neda' ga gdxintë dza gatli', ati' neda' gunna' queëli' yöl-la' na'bán gdu.

11 Nu ryöni ral-la' uzë nag lë ni rnë' Dios Bö' La'y, ru'lenë' didza' yugu' cö' bunách quia' neda', Cristo, rnë': Nup luxícj lu le rac yödZlyú, cutu bi gun quegac yöl-la' gut le gac burópl quegac nup la'cua'tecz lu gui' gabíl."

Didza' bsölë'ë yödZ Pérgamo

12 Gnë' ca': "Lëzca' cni bzuj lu guich didza' ni gsölu'u queë' gbaz quia' zóalenë' bunách quia' lu yödZ Pérgamo. Cni uzuju' lu guich: Rui' didza' Nu na' nua' guia tuchi' na' natuchi' grop rui'i.

13 Neda' nözda' le runli'. Nözda' ca' zoali' ga ni' rna bë' Satanás, tu' xöhui', san ni ruzxöni ládxi'li' neda'. Cutu ca' nusanli' ca' réjlë'li' neda', cutu busanli' lei yugu' dza ni' cati' guludöddë' ga zoali' Antipas, bönni' ni' bénteczë' lna' lau quia', ati' gutië' ga ni' zoa Satanás, tu' xöhui'.

14 Na'a, dē tu chop le tu'quí lbi'ili': Nacua'len lbi'ili' lu yōdz Pérgamo la'gac bunách nazí' lu na'gac zxba queë' Balaam, bönni' ni' busëdnë' Balac gunë' ga la'chixi la'nigui bunách Israel, glahuë'-ba' yugu' böa' bēdxdau' guludōdcde'-ba' laugac bdau' guiōj bdau' yag len glunë' le cunác.

15 Lēzca' cni nacua'len lbi'ili' nup ni' nazí' lu na'gac zxba quegac bunách nicolaíta, lē na' curlé'ida' dxi'a neda'.

16 Qui lē ni na', gul-bí'i lādxi'li' na'a. Chqui' cutu ubí'i lādxi'li', guidtea' ga zoali' len tíl-lena' lequë' len didza' r-ruj ru'a, le nac ca tu guia tuchi'.

17 Nu ryöni ral-la' uzē nag lē ni rnë' Dios Bö' La'y, ruí'lenë' didza' yugu' cō' bunách quia' neda', Cristo, rnë': Nup luxícj lu le rac yōdzlyú, guna' ga lagu yōt maná na' nagachi'. Unōdzja' ca' quequë' tu guiōj chguichdau', ati' lu guiōj na' nayúj tu la cub, nutu nu nunbë' lei, san nupz na' la'zí' lei, lumbë' la na'."

Didza' bsölë'ë yōdz Tiatira

18 Gnë' ca': "Lēzca' cni, bzuj lu guich didza' ni gsölu'u queë' gbaz quia' zóalenë' bunách quia' lu yōdz Tiatira. Cni uzuju' lu guich: Ru'ë didza' Zxi'në' Dios, Nu na' dxia yōj lahuë' nacgac ca gui', ati' ni'ë nacgac ca guia bronze dxildau'.

19 Cni rnë': Neda' nōzda' le runli'. Nōzda' ca nadxi'ili' neda' len ca réjlë'li' neda'. Nōzda' ca' ca runli' xchina' lu yöl-la' rböz zxön ladxi' queëli'. Nōzda' nacr gdu ca runli' yugu' lē ni ca benli' zí'atël.

20 Nacuá' tu chop le tu'quí lbi'ili': Rui'li'-nu latj ngul na' lēnu Jezabel, rnanu rui'nu didza' uláz queë' Dios, ati' ni'a qui le rusëdinu rzi' yé'inu

nup tun xchina'. Rusëdinu lequë' le run ga tunë' le cunác len tahuë'-ba' böa' bëdxdau' ta'gu'ë-ba' laugac bdau' guiöj bdau' yag.

²¹ Neda' bë'a-nu latj ubí'i ládxi'nu, san cutu rë'ninu uca'nnu le cunác na' runnu.

²² Qui lë ni na' chu'na'-nu tu le gátí'nu ga na' saca' qui'nu lu xhuë'nu tsazxón len nup glun tsazxón len lënu le cunác. Cni guna' na'a chqui' cutu lubí'i ládxi'gac quië cutur lun dul-la' na'.

²³ Guna' ga latbi' zxi'nnu. Cni gac, láquibe'i yúgu'të cö' bunách quia' ruyúa' le ta'bequi ícggac len le ta'zá' ládxi'gac bunách, ati' ubi'a queëli' tsca nac le runli'.

²⁴ Yezíca'li' zoali' yödz Tiatira, nul-li' cunazí' lu na'li' lë na' rusëdinu, len cutu nazëdli' lë na' ta'ná bunách ni' nac le nayéjni'tsqui, san le nactë naqui qui Satanás, tu' xöhui', rëpa' lbi'ili': Cutu uspaga'a lbi'ili' yetú le ral-la' gunli'.

²⁵ Na'a, lë na' chnazí' lu na'li', gul-gún chi'i ga gdxintë dza huöda'.

²⁶ Bönni' ni' luxicjë' lu le rac yödzlyú len lunë' ca rë'nda' neda' ga udxte, neda' guna' ga la'ná bé'inë' bunách gdutë yödzlyú.

²⁷ Ca na' budödë' lu na'a Xuza' Dios yöl-la' uná bë', neda' ca' guna' ga la'ná bé'inë' yugu' yödz, gata' lu na'quë' xuyág guia, ati' luzxuzxjë' bunách na' ca nu ruzxúzsj tu yusu' náquini yu.

²⁸ Gu'a ca' quequë' bölj usíl.

²⁹ Nu ryöni ral-la' uzë nag lë ni rnë' Dios Bö' La'y, ruí'lenë' didza' yugu' cö' bunách quia' neda', Cristo.”

Didza' bsölë'ë yödZ Sardis

¹ Gnë' ca': "Lëzca' cni bzuj lu guich didza' ni gsölu'u queë' gbaz quia' zóalenë' bunách quia' lu yödZ Sardis. Cni uzuju' lu guich: Rui' didza' Nu na' nacua'len Lei gadx bö' na' len zxoacha' lu në'i yubél gadx bölj yení', rna cni: Neda' nöZda' le cunác runli', len nöZda' chnatzli' zal-la' taqui bunách nabanli'.

² Gul-spán ládxi'li'. Gul-gún tsutsu le nacua'len lbi'ili', le chzoa lat, le ráquibe'ida' cutu nac gdu lahuë' Dios le runli'.

³ Gul-tsajnéy na'a zxba na' byönili' le gzxi' lu na'li'. Gul-gún ca rna xtídzë'ë Dios len gul-bí'i ládxi'li'. Chqui' cutu uspán ládxi'li', guida' ga zoali' tu tsalz ca na' rdxinë' tu tsalz gban, ati' cutu gnözili' bizxa dza na' guida' ga zoali'.

⁴ Nacua'len lbi'ili' lu yödZ Sardis la'gac bunách cutu nacgac xöhui'. La'dalen neda' nup ni, nácugac lari' chguichdau'z le ruluí' nuhuöacquë' gdu dxi'a, le nacquë' lsaca' gac cni quequë'.

⁵ Nup luxícj lu le rac yödZlyú ugacua' lequë' lari' chguichdau'z, len cutu usula' laquë' chnayujgac lu guich ga nayujgac lagac nup nadél-li'gac yöl-la' na'bán gdu. Si' lu na'a nup ni lahuë' Xuza' Dios lenca' lauquë' gbaz la'y queë'.

⁶ Nu ryöni ral-la' uzé nag lë ni rnë' Dios Bö' La'y, ruí'lenë' didza' yugu' cö' bunách quia' neda', Cristo."

Didza' bsölë'ë yödZ Filadelfia

⁷ Gnë' ca': "Lëzca' cni bzuj lu guich didza' ni gsölu'u queë' gbaz quia' zóalenë' bunách quia' lu yödZ Filadelfia. Cni uzuju' lu guich: Rui' didza' Nu na' nac la'y len rui' didza' gdu'të li, len dë lu në'i

zxi'n guia queë' David, bönni' gna bè'ë, Nu rsalj ga nu ryaz ati' nutu nu gac uséyj lei, len ruséyj ga nu ryaz ati' nutu nu gac gsalj lei.

⁸ Nu ni rna: Neda' nözda' le runli'. Nözda' napli' lati'z yöl-la' huac, san runli' ca rna xtidza'a len cutu rutui'li' rnali' náquili' quia'. Qui læ ni na' nuzóa' lauli' tu ga nu tsaz le nayálj ati' nutu nu gac uséyj lei.

⁹ Gul-yutsca', nup ni' ta'dá' Satanás, tu' xöhui', len ta'zí' yë', ta'ná nacgac bunách judío ta'yíj ládxi'gac Dios, san cutu nacgac cni, neda' guna' ga la'dxinë' lauli' len luzechu zxibquë' xní'ali'. Ni'r láquibe'inë' nadxi'ida' lbi'ili'.

¹⁰ Le benli' ca rna xtidza'a, glözli' zxön ladxi', neda' gun chi'a lbi'ili' dza na' la'zaca' la'guí'i yúgu'të bunách yödzyú ni, læ na' gac quië si' bë' nup nacuá' yödzyú ni.

¹¹ Zi'a guida'. Qui læ ni na' gul-gún chi'i le napli', cui gac nu gun ga cusi'li' læ na' ral-la' gunna' queëli'.

¹² Nul-li' ni' uxicjli' lu le rac yödzyú, neda' guna' ga gacli' tsutsu ca nacgac yzxön, soali' gdau' ga na' zoë' Dios, len gatga grujli' ni'. Udá'a lbi'ili' ca læ' Dios quia', lenca' ca læ yödz queë' Dios le nac Jerusalén cub, le ruhuótj r-ruj yehua' yubá lu në'ë Dios. Lëzca' udá'a lbi'ili' la' cub.

¹³ Nu ryöni ral-la' uzë nag læ ni rnë' Dios Bö' La'y, ruí'lenë' didza' yugu' cò' bunách quia' neda', Cristo.”

Didza' bsölë'ë yödz Laodicea

¹⁴ Gnë' ca': “Lëzca' cni bzuj lu guich didza' ni gsölu'u queë' gbaz quia' zóalenë' bunách quia' lu

yödZ Laodicea. Cni uzuju' lu guich: Rui' didza' Nu na' zoa tsaz, Nu run ca rna, len rui' didza' gdu'të li ca na' run lna' lau, len nac ca' Nu na' blen lu në'i yúgu'të le benë' Dios.

¹⁵ Cni rna: Neda' nözda' le runli'. Ca runli' nac ca nis cunác ziaG, cutu ruca'nli' tsaz neda', len cutu nac ca nis zögui', cutu runli' xchina' gdu ládxi'li'. Dxi'ar gac la' gacli' ca nis ziaG o ca nis zögui'.

¹⁶ Na'a, le nacli' ca nis nagúlz, len cunacli' ca nis ziaG, len cutu nacli' ca nis zögui', chu'na' lbi'ili' ca run nu huëb nis nagúlz na'.

¹⁷ Lbi'ili' rnalí' rlé'ili' yöl-la' tsahui' queëli' len rac dxi'a queëli', len cutu bi ryadzj queëli', san cutu ráquibe'ili' le nacli'. Bayechi' nacli'. Nacli' xzi'. Nacli' yechi', len nacli' lau chul len rdali' xguidz.

¹⁸ Qui lë ni na', neda' ruzéjní'da' lbi'ili' gá'uli' lu na'a neda' le nac ca oro le nuna' dxi'a lu gui', quië gata' queëli' yöl-la' tsahui' gdu. Ral-la' gá'uli' ca' quia' lari' chguich gáculi', quië ggachi' yöl-la' xguidz queëli' le run ga nu rutuí'i. Ral-la' gá'uli' ca' quia' le gun ga luhuöác yöj lauli' quië gac glé'ili'.

¹⁹ Neda' ruzeyda' bach len rut rguina' yúgu'të nup nadxi'ida' chqui' cutu tun le nac dxi'a. Qui lë ni na', gul-bí'i ládxi'li', gunli' xchina' gdu ládxi'li'.

²⁰ Gul-yutsca', néda'cza' zoa' ga nu ryaz, rulidza'. Chqui' núti'téz nu yöni chi'a len gsalj quia', tsazia' len gágulena' nu na', ati' gágulen neda' nu na'.

²¹ Nul-li' ni' uxícjli' lu le rac yödzlyú, neda' guna' ga cö'lenli' neda' tsazxön ga na' rö'a rna bë'a, ca na' benë' ca' quia' neda' Xuza', buxícja' neda' lu le guc quia', ati' grö'léna'-në' tsazxön Xuza' ga na' rö'ë rna bë'ë Lë'.

²² Nu ryöni, ral-la' uzë nag lë ni rnë' Dios Bö'

La'y, ruí'lenë' didza' yugu' cö' bunách quia' neda', Cristo.”

4

Yöl-la' ba ta'gu'ë Dios yehua' yubá

¹ Gdöd glac lë ni, buyúa' len blé'ida' tu ga nu ryaz nayálj yehua' yubá. Byönda' ca' chi'ë bönni' na' byönda' zi'al, bulídz zidzj ca rbödx trompeta. Chi'i ni bulídz neda', gna: “Gda xtsa'l ni ati' neda' ului'ida' li' le run bayúdx lac töd ni.”

² La' ni'z gzóalenë' neda' Dios Bö' La'y, ati' blé'ida' ni' yehua' yubá tu latj ga Nu rö' rna bë', len blé'ida' ca' Nu na' rö' latj na'.

³ Ryëp yös yení' Nu na' rö' latj na', ca na' ryëp yös yení' guiöj jaspe len guiöj cornalina, yugu' guiöj záqui'tsqüi. Gatsj lahui'l latj na' zoa bquita' nac lach ca nac guiöj esmeralda, le ryëptsca yös yení'.

⁴ Gdu zbi'il latj na' nacúa' ca' yetáp uruá' latj gap ta'bö' nup ta'ná bë', ati' yugu' latj na' rö'quë' tap uru'ë bönni' gul, nácuquë' lari' chguichdau'z, len dxiagac icjquë' bregui' náquicni oro.

⁵ Latj blau ga ni' rö' Nu na', ta'rúj yös len gziu' rnë, ati' bö zxön ryu'u. Lahui' lau latj na' tu'zení' gadx le ta'gú'u yení', le nacgac gadx bö' dzaggac Dios.

⁶ Ca dödl lahui latj ni dë tu ca nac tu nis zxön ryëp yös yení' ca guiöj jar.

Gdu zbi'il latj na', tsla'a hueaj nacúa' tap nup nabangac, ati' zian yöj laugac dxiagac zaca' cúdzi'lgac len láhuilgac.

⁷ Tu nu nutsa' ladj tap ni nalá' ca nacba' bëdx guixi'. Nu na' buróp nalá' ca nacba' bëdx, ati'

nu na' bunn nalá' lahui ca nac lau bönni', ati' nu budáp nalá' ca nacha' bsia' rzuba'.

⁸ Idaptë nup ni, qui queëgac dxia xop xilgac, ati' láhuilgac len lé'ilgac, yôj lau zian dxiagac. Rël len të dza cutu ca' tu'sán, ta'ná: “La'y, la'y, la'y naquë' Xanru' Dios, napczë' yöl-la' huac. Gzoaczë' Lë', len zoaczë', len chzoa guidczë'.”

⁹ Nup na' nabangac ta'gú'u yöl-la' ba Nu na' rö' rna bë', len zoatecz nabán. Tun ba la'n Nu na' len të Nu na': “Xclenu'.” Bátti'tëz tun cni idáp na',

¹⁰ tu'tság lauquë' lyu lahui' lau Nu na' tap uru'ë bönni' gul na', ta'yíj ládxi'quë' Nu na' zoatecz, len tu'cu'ë bregui' oro quequë' lahui' lau latj ga ni' rö' rna bë' Nu na', ta'në':

¹¹ Xantu' Dios, nacu' lsaca'

Cu'tu' Li' yöl-la' ba,

Len guntu' Li' ba la'n,

Len gata' quiu' yöl-la' uná bë'

Le benu' yúgu'të le dë.

Ca rë'ncznu' nacuá' len gulazú lau nacuá'.

5

Tu guich len Bönni' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'

¹ Ni'r blé'ida' tu guich lu na' yubél Nu na' rö' latj blau. Guich na' nac tu guich nudúb, len da' didza' lé'il len lahuil. Naguel-la' guich na' gadx le nuseyjgac lei.

² Blé'ida'-në' tuë' gbaz la'y blau, ati' bë'ë zidzj didza', gnë': “¿Nuzxa nac lsaca' uladzu' le naguél-la'gac guich ni len gsalj lei?”

³ Nutu nu guc gsalj guich na' len cutu guc nu uyú lei, nitú nu zoa yehua' yubá, len nitú nu zoa luyú, len nitú nu zoa zxanil luyú.

⁴ Ni'r grödxä' le cutu bdzöli nu nac lsaca' gsalj guich na', len cutu bdzöli nu nac lsaca' uláb lei, len nutu nu nac lsaca' uyú lei.

⁵ Ni'r gudxë' neda' tuë' bönni' gul ni', gnë': "Cutu cödxu'. Nu na' nac ca bëdx guixi', Nu nabablen zxi'n xsoë' Judá, len nac ca' zxi'n xsoë' David, chbuxícj lu yúgu'të le rac, len saqui' uladzu' le naguél-la'gac guich ni len gsalj lei."

⁶ Ni'r blé'ida'-në' Bönni' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau', zuinë' lahui' lau latj blau na' zoa gatsj lahui'l nup na' nabangac len gatsj láhui'lë' ca' bönni' gul na'. Naquë' huë' ca nac qui bö'cu' zxila' zoa nu budödi lëba', nacuá' gadx luzba' len gadx yöj lauba', le tu'luí' ca nacgac gadx bö' na' dzaggac Dios, nasölë'ë leygac gdutë yödzlyú.

⁷ Gdödë' Bönni' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau' len gdel-lë'ë guich na' lu na' yubél Nu na' rö' latj blau na'.

⁸ Cati' chgdel-lë'ë guich na', guluzechu zxibquë' lahuë' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau' idáp nup na' nabangac len idáp uru'ë bönni' gul na'. Zönquë' le rul-l nazí' lei arpa tu tuë' bönni' gul na', len nua'quë' ca' yugu' bdxí' náquicni oro, yúdzugac yal, lë na' ruluí' yöl-la' rulídz Dios quegac bunách queë'.

⁹ Tul-lë' tu le rul-l yöl-la' ba, le nac cub, le rna cni:
 Nacu' lsaca' quel-lu'u guich
 Len uladzu'u le naguél-la'gac lei
 Le bë'u latj bönni' guludöddë' Li',
 Ati' len xchönu' böa'uu' bunách quië laqui queë'
 Dios,
 Nacgac bunách gza'a nacuá' gdutë yödzlyú,
 Bunách tui' yúgu'të didza' yubl,

Len nababgac yúgu'të yödzt len yúgu'të luyú nacuá'
gdu'të yödztlyú.

¹⁰ Benu' ga nacquë' bönni' uná bë'

Len ga nacquë' bxuz queë' Dios queëru'.

Benu' ga ta'ná bë'ë yödztlyú.

¹¹ Ni'r buyúa' len byönda' chi'iquë' zian gbaz la'y.
Gayuá' len gayuá' nacu'ë. Nacu'ë gdu zbi'il latj
blau na' tsazxön len nup na' nabangac lenca' len
yugu' bönni' gul na'.

¹² Tu'ë zidzj didza' yúgu'të', ta'në':

Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau', guludöddë'-ba',

Naquë' lsaca' gata' lu në'ë yöl-la' uná bë'

Len yöl-la' tsahui'

Len yöl-la' rejni'i

Len yöl-la' huac.

Naquë' lsaca' gunru'-në' ba la'n

Len tsej ládxi'ru' Lë'

Len cu'ru'-në' yöl-la' ba.

¹³ Ni'r byönda' tul-l yúgu'të bi benë' Dios yehua'
yubá len yödztlyú, len zxanil luyú len lu nis zxön.

Tul-l yúgu'të bi nacuá' yugu' latj na', ta'ná:

Yöl-la' ba Nu na' rö' latj blau,

Lenca' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'.

Gúnteczru'-në' ba la'n

Len cú'teczru'-në' yöl-la' ba,

Ati' gna bë'teczë' Lë'.

¹⁴ Idaptë nup na' nabangac ta'ná: “Ca' gac.”

Ni'r idáp uru'ë bönni' gul na' gulutság lauquë'
lyu len gulayíj ládxi'quë' Nu na' zoatecz.

6

Le naguél-la'gac guich

¹ Ni'r blé'ida'-nè' Bönni' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau', buládzu'ë tu le naguel-la' guich na', ati' byönda' tu nu nutsa' ladj idáp na' nabangac, ryön chi'i ca gziu' rnë, gna: “Gda uyú’.”

² Buyúa', len blé'ida'-ba' tuba' böa' chguich, ati' zön tu uxiti' yag nu na' dxia lëba'. Glu'ë lë' tu bregui' udxíë' icjë', ati' brujë' ca tu nu nactër blau quië uxicjë' lu gdil-l.

³ Cati' buládzu'ë le buróp le naguel-la' guich na', byönda' buróp nu na' nabán, gna: “Gda uyú’.”

⁴ Ni'r brujba' yetuba' böa', nacha' xna. Guludödë' lu në'i nu na' dxia lëba' yöl-la' huac uná bë' tsajtúë' yöl-la' rböz dxi'a tsáhui'dau' quegac bunách len gunë' ga ludöddë' lza'quë'. Gulunödzjë' queë' tu guia tuchi' zxön.

⁵ Cati' buládzu'ë le bunn le naguel-la' guich na', byönda' bunn nu na' nabán gna: “Gda uyú’.”

Buyúa' len blé'ida'-ba' tuba' böa' gasj, ati' zön tu xzgonz nu na' dxia lëba'.

⁶ Byönda' rui' didza' tu chi'i gatsj lahui'l tap na' nabangac, rna: “Chop guia xzoa' xtil lazxj qui tu dza huen dxin le gac gbin, len xop guia xzoa' cebada lazxj qui tu dza huen dxin, san cutu gunu' ga yadzj le nac za len cutu bi gunu' qui xisi uva nal.”

⁷ Cati' buládzu'ë le budáp le naguel-la' guich na', byönda' rui' didza' budáp nu na' nabán, gna: “Gda uyú’.”

⁸ Buyúa' len blé'ida'-ba' tuba' böa' gulj, ati' nazí' lei Yöl-la' Gut nu na' dxia lëba', ati' zeajlen lei nu nazí' lei Latj Chul. Guludödë' lu në'i nu na' gna be'i gatsj tu gatsj bunách nacuá' yödzylyú quië gdödi lequë' len guia tuchi', len ni'a qui yöl-la' rdun, len

ni'a qui guidzhuë', len lu rú'acba' böa' guixi' snia' dzö'ba' yödzlyú.

⁹ Cati' buládu'ë le bugayu' le naguel-la' guich na', blé'ida' znan bcugu yehua' yubá ni' bö' glaczé' bönni' ni' guludödcde' lequë' le glunë' lban qui xtudzë'ë Dios len le glunë' lna' lau queë'.

¹⁰ Glui' zidzj didza' yugu' bö' ni, gulaná: “Xantu' La'y, runu' ca rnau', ¿batxcz cuequi xbeynu' netu' len uzí' lau' bönni' ni' nacu'ë yödzlyú le guludödde' netu'?”

¹¹ Gulunödzjé' quequë' lari' chguichdau'z lacuë', len glë' lequë': “Ral-la' uzí' ládi'li' yetú chi'idau'z, ga gdxinr dza la'dxín ni' yúgu'të lza'li' huen dxin queë' Cristo, bönni' na' ral-la' ludödi ca' lequë' bunách ca na' guludödi lbi'ili'.”

¹² Cati' buládu'ë le buzxóp le naguel-la' guich na', buyúa' len blé'ida' gtittsca luyú. Böac gasj gbidz, guc ca tu lari' guitsa' gasj, ati' böac xna beo' ca nac rön.

¹³ Gulaguíndj luyú bölj luzxbá, guc ca rac qui yag higo, ta'guíndj le rbia cati' rutá lei bö' bdu'nu'.

¹⁴ Gdöd qui luzxbá, guc qui ca rac qui guich cati' nu rutúb lei. Guladzá' xlatjgac yúgu'të guí'adau' len yúgu'të gap zoa luyú bidx lu nis zxön.

¹⁵ Ni'r gulucachi' lauquë' gap nac znan bloj len gap nac lë'i guiöj guí'adau' bönni' ta'ná bë'ë luyú, len yugu' bönni' blau, len bönni' ta'lé'inë' yöl-la' tsahui', len bönni' nacu'ë lu na'quë' bönni' rjaquë' gdil-l, len bönni' dë lu na'quë', len yúgu'të bönni' nadá'ugac, len yúgu'të bönni' cunadá'ugac.

¹⁶ Glë' yugu' guí'adau' na' len yugu' lë'i guiöj na': “Gul-dubaga' netu', len gul-cachi' netu', cui gle'i netu' Nu na' rö' latj blau ni' len cui gdel-li'

netu' yöl-la' rley queë' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'.

¹⁷ Chbdxin dza uluí' lahui yöl-la' rley quequë', ati' ¿nuzxa caz saqui' gua' glen lei?"

7

Tu gayuá' yu tapán milë' bönni' da' tu le nac bë' ra' xgaquë'

¹ Gdöd glac lë ni blé'ida' tap gbaz la'y zuicnë' idáp la'a yödzyú, tu'zaguë'ë xnözgac idáp bö' reycj tsla'a hueaj luyú, cui tseycj bö' yödzyú, len cui tseycj lu nis zxön, len cui utá yag.

² Blé'ida'-në' ca' yetúë' gbaz la'y zë'ë r-rujë' ga rlen gbidz, nu'ë tu le udé'ë le gac bë' nup nacgac queë' Dios ban. Bë'ë zidzj didza', bulidzë' idapë' gbaz la'y ni' nadöd lu na'quë' yöl-la' huac uná bë' lun ditjnë' luyú len nis zxön.

³ Gudxë' lequë': "Cutu gun ditjli' luyú len nis zxön len yugu' yag cati' uda'rtu' tu le gac bë' ra' xgaquë' bönni' huen dxin queë' Dios queëru'."

⁴ Byönda' tsca nacquë' bönni' da' lequë' lë na' nac bë', nacquë' gdu tu gayuá' yu tapán milë' ladj yúgu'të cö' di'a dza quegac zxi'n xsoë' Israel.

⁵ Bönni' na' da' lequë' lë na' nac bë':

Zxi'n xsoë' Judá nacquë' chinnu milë'.

Zxi'n xsoë' Rubén nacquë' chinnu milë'.

Zxi'n xsoë' Gad nacquë' chinnu milë'.

⁶ Zxi'n xsoë' Aser nacquë' chinnu milë'.

Zxi'n xsoë' Neftalí nacquë' chinnu milë'.

Zxi'n xsoë' Manasés nacquë' chinnu milë'.

⁷ Zxi'n xsoë' Simeón nacquë' chinnu milë'.

Zxi'n xsoë' Leví nacquë' chinnu milë'.

Zxi'n xsoë' Isacar nacquë' chinnu milë'.

⁸ Zxi'n xsoë' Zabulón nacquë' chinnu milë'.

Zxi'n xsoë' José nacquë' chinnu milë'.

Zxi'n xsoë' Benjamín nacquë' chinnu milë'.

Bunách guizx yu nácuḡac lari' chguichdau'z

⁹ Gdöd guc lë ni buyúá' len blé'igacda' bunách zian, nutu nu gac uláb lequë'. Nababquë' yúgu'të yödz tui' didza' yubl gdu yödzyú. Zuicnë' ca dödl lahui latj blau na' ga ni' zoë' ca' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau', nácuquë' lari' chguichdau'z, len zönquë' zin.

¹⁰ Tu'ë zidzj didza' yúgu'të', ta'në':

Yöl-la' ruslá za' lu në'ë Dios queëru',

Rö'ë latj blau ni,

Len za' ca' lu në'ë Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'.

¹¹ Zuicnë' gdu zbi'il latj blau na', lenca' gdu zbi'il ga nacu'ë bönni' gul, lenca' gdu zbi'il ga nacúa' idáp na' nabangac yúgu'të ḡbaz la'y, ati' tu'tsáḡ lauquë' lyu ca dödl lahui latj blau na', ta'yj ládxi'quë' Dios,

¹² ta'në':

Ca' gac. Yöl-la' ba Li', Dios queëtu',

Napu' yöl-la' zxön len yöl-la' rejni'i.

Rëtu' Li': “Xclenu!” len runtu' Li' ba la'n.

Napu' yöl-la' uná bë' len yöl-la' huac.

Gactecz cni quiu', Dios queëtu'. Ca' gac.

¹³ Ni'r ḡnabnë' neda' tuë' bönni' gul na', ḡnë': “¿Nupx na' nácuḡac lari' chguichdau'z, len ḡapx bönni' lequë'?”

¹⁴ Neda' ḡudxa' lë': “Xan, li' nözcznu!”

Lë' ḡudxë' neda': “Nup ni ḡulazaca' ḡulagui'tsca. ḡulaguibë' lari' nácuquë' len ḡuluún leḡac

chguichdau'z len xchönë' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'.

¹⁵ Qui lë ni na' nacu'ë ca dödl lahui latj blau ga rö'ë rna bë'ë Dios, len tunë' dxin lahuë' Lë' rël len të dza lu gdau' queë'. Nu na' rö' latj blau ni gun chi'i lequë' le zóalentecz lequë'.

¹⁶ Cutur la'dunë' len cutur la'bidxë' nis, len cutur la'yéguinë' gbidz, len cutur láquinë' xla

¹⁷ le uyúë' lequë' ca nu uyú bö'cu' zxíla' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau' zoë' gatsj lahui'l latj blau na'. Gchë'ë lequë' gap ralj nis rui' yöl-la' na'bán, ati' Dios uzxië' lauquë' nis ta'bödxë'."

8

Le bugádx le naguel-la' guich

¹ Cati' buládu'ë le bugádx le naguel-la' guich na', grö' dxi yehua' yubá gdu gatsj hora.

² Ni'r blé'igacda'-në' gadx gbaz la'y na' zuicnë' lahuë' Dios, ati' guludödë' lu na'quë' gadx trompeta.

³ Ni'r bidë' yetúë' gbaz la'y, nu'ë tu bdxí' oro, gzuinë' ra' bcugu yehua' yubá ni'. Gulunödzjë' queë' szxöni yal quië gunë' lei tuz len yöl-la' rulídz Dios glun yúgu'të bunách queë' Cristo, uzéguí'ë lei lu bcugu na' náquini oro, zoa lahui' lau latj blau na'.

⁴ Gren dzön qui yal na' zoa lu në'ë gbaz la'y na', guc tuz len yöl-la' rulídz Dios glun bunách queë' Cristo, ati' bdxin ga na' rö'ë Dios.

⁵ Ni'r budzë'lë bdxí' na' bau' yal zoa lu bcugu na' gbaz la'y na', ati' gru'në' lei luyú. Gnë gziu' ati' bö zidzj byön. Gyëp yös len gtit luyú.

Tu'cödxë' trompeta

⁶ Ni'r gulacu'ë sina' lucödxë' leygac igadxtë' gbaz la'y na' zönquë' gadx trompeta na'.

⁷ Bucödxë' trompeta gbaz la'y zi'al, ati' grö' guiöj bögui' yöl sunn len gui' nutsi'i rön, guluhuöxj luyú. Gyegui tu cuia tsa tu tsonn cuia luyú ni, ati' gyegui ca' tu cuia tsa tu tsonn cuia yag. Gyegui ca' yúgu'të guixi' ya'a.

⁸ Bucödxë' trompeta gbaz la'y buróp na', ati' gbix lu nis zxön tu le nac ca tu gui'a zxön regui, ati' böac rön yeláti'dau'z ca gatsj tu gatsj nis zxön na'.

⁹ Gut tu cuia tsa tu tsonn cuia le nabangac dzö' lu nis zxön na', ati' guc ditj tu cuia tsa tu tsonn cuia yugu' barco.

¹⁰ Bucödxë' trompeta gbaz la'y bunn, ati' böxj gap dë nis yegu lenca' gap ralj nis, tu bölj luzxbá, regui ca gui' yör, guc cni qui yeláti'dau'z ca gatsj tu gatsj nis na' rö' luyú.

¹¹ Bölj ni lëba' Ajenjo, le nac tu le sla', ati' böac sla' yeláti'dau'z ca gatsj tu gatsj nis gap na' dë nis, guc ca nac ajenjo na', ati' glat bunách zian ni'a qui nis na' böac sla'.

¹² Bucödxë' trompeta gbaz la'y budáp, ati' böac chul yeláti'dau'z ca gatsj tu gatsj gbidz, len lëzca' cni guc qui beo', ati' böac chul tu cuia tsa tu tsonn cuia bölj. Cni guc, cutu buzení' gbidz yeláti'dau'z ca gatsj tu gatsj dza, len cutu guluzeni' bölj len beo' yeláti'dau'z ca gatsj tu gatsj rël.

¹³ Ni'r buyúa' len byönda' ru'ë zidzj didza' tuë' gbaz la'y rdödë' gatsj lahui'l luzxbá, rnë': "Bica' bayechi' lbi'ili'. Bica' bayechi' lbi'ili'. Bica' bayechi' lbi'ili' zoali' luyú ni cati' lucödxë' trompeta yetsonnë' gbaz la'y na'."

9

¹ Bucödxë' trompeta gbaz la'y bugayu', ati' blé'ida' nu nac ca tu bölj luzxbá böxj luyú, ati' gulunödzjë' qui nu na' zxi'n guia qui latj chul.

² Bsaljë' latj chul na', ati' gren dzön qui latj chul, guc ca dzön r-ruj ga tu'zégui'ë bla'dau', ati' gulachúl gbidz len luzxbá ni'a qui dzön na'.

³ Lu dzön na' gularujba' böchi'zú gulazxoazba' luyú, ati' Dios bë'ë lecba' latj ládu'ba' bunách ca tunba' xajnó' dzö'ba' luyú.

⁴ Gna bé'inë' lecba' cutu lun ditjba' guixi' rö' luyú, len cutu lun ditjba' nitú le nac ya'a, len clëg nitú yag, san tuz gac ládu'ba' bunách na' cudá' ra' xgaquë' lë na' nac bë' nu naqui queë' Dios.

⁵ Cutu bë'ë lecba' latj ludödiba' lequë', san lusaca' zi'zba' lequë' gdu ca gayu' beo'. Rlatsca ga rádu'cba' ca na' rla ga rádu'ba' xajnó'.

⁶ Yugu' dza na' lë'ni ludödi cuingac bunách san cutu la'záqui'në'. Lë'nnë' latië' san ucuít cuini yöl-la' gut.

⁷ Nala'cba' böchi'zú na' ca naccba' böa' nácucba' le náquicni guia, quië tsjacba' gdil-l. Dxiagac icjba' le nacgac ca bregui' náquicni oro. Nac laucba' ca nac laugac bunách.

⁸ Nac guitsa' icjba' ca nac guitsa' icjnu ngul. Nacgac láya'cba' ca nacgac láya'ba' bëdx guixi'.

⁹ Nácugac lchu'cba' le náquini guia. Ta'gú'u bö xilcba' ca na' ta'gú'u bö carreta ná'yjcba' böa' ta'xíti'ba' lu gdil-l.

¹⁰ Nacgac xbancba' ca nac xbancba' xajnó', zoa li'cba'. Lu xbancba' na' zoa le ta'neyba', quië lunba' zi' bunách gdu ca gayu' beo'.

11 Zoa nu rna be'i lecba', nu na' nac gbaz xöhui' qui latj chul. Gbaz ni nazi' lei lu didza' hebreo: Abadón, le rna lu didza' griego: Apolión, len lu didza' xidza': “Nu Rusnít”.

12 Chgdöd tu le rusnít bunách, le za' zi'al, san za'c yechóp le lusnít bunách.

13 Bucödxë' trompeta gbaz la'y buzxóp, ati byönda' tu chi'i rui' didza' gatsj lahui'l tap le nacgac ca luzba' bëdx, dxiagac yugu' lu squin bcugu na' náquini oro, zoa lahué' Dios.

14 Chi'i ni rui'len didza' gbaz la'y buzxóp na' zi'a bucödxë' trompeta, rna: “Bsedx idaptë' gbaz xöhui' na' nága'quë' ra' yegu Eufates.”

15 Ni'r busedxë' tapë' gbaz xöhui' na', chnucözë' lequë' Dios quië la' na'z, le nac dza na', len beo' na', len iz na', quië ludöddë' tu cuia tsa tu tsonn cuia bunách nacué' yödzlyú.

16 Byönda' tsca nacquë' bönni' rjaquë' gdil-l dxiaquë'-ba' böa' len dzagquë' tapë' gbaz xöhui' na', nacquë' gdu chop gayuá' mil milë'.

17 Ca tu lu bxin blé'igacda'-ba' böa' na', ati' nup ta'bía lecba' nacu lchu'gac le nac gui'dau'z len ya'a ca luzxbá len gulj. Nacgac icjba' böa' na' ca icjba' bëdx guixi', ati' lu rú'acba' ta'rúj gui' len dzön len tu le ruzégui'tsca, nazi' lei azufre.

18 Lë na' ta'rúj rú'acba' guludödi tu cuia tsa tu tsonn cuia bunách nacué' luyú, lë na' nacgac gui' len dzön len lë na' ruzégui'tsca.

19 Ta'rúj rú'acba' le ta'neyba' böa' na' len dzö' lu xbanca', le nacgac xbanca' ca bël zoa icjba' le ta'neyba'.

20 Yezica' bunách, nup cutu glat lu chop ni tu'snít, cutu gulubí'i ládxi'quë' quië cutur lunë' ca

na' tunë', len cutu gulusanë' ta'yíj ládxi'quë' yugu' bö' xöhui' len yugu' bdau' guiöj bdau' yag, yugu' bdau' na' cuta'le'i, len cuta'yöni, len cuta'zá'.

²¹ Cutu gulubí'i ládxi'quë' quië cutur ludödcde' bunách len clëg quië cutur lunë' yöl-la' udzá' que-que' len le cunác tunë', len yöl-la' rban queque'.

10

Gbaz la'y, zoa lu në'ë tu guichdau'

¹ Ni'r blé'ida'-në' yetúë' gbaz la'y nal, bötjë' brujë' yehua' yubá, nacué' böaj luzxbá, len zoa bquita' icjë'. Ryëp yös yení' lahuë' ca run gbidz, ati' nacgac ni'ë ca yzxön ta'yegui.

² Zoa lu në'ë tu guichdau' nayálj, ati' tu ni'ë yubél nulibë' lu nis zxön, len yetú ni'ë yögl nulibë' luyú bidx.

³ Ni'r bë'ë zidzj didza', byön ca ryön cati' rbödxya'aba' bëdx guixi', len cati' budx bë'ë zidzj didza' na', gulayön chi'igac gadx gziu'.

⁴ Cati' budx gulayön chi'igac gziu' na', neda' zi'a uzuja' lu guich, san byönda' nu rui' didza' yehua' yubá, rë neda': “Bcachi'z didza' ni glui' gadx gziu' na'. Cutu uzuju' lu guich didza' na'.”

⁵ Ni'r bchis në'ë yubél zaca' luzxbál gbaz la'y na' blé'ida'-në' zuinë' lu nis zxön len luyú bidx,

⁶ ati' ben tsutsu xtidzë'ë gneynë' Nu na' zoacz, Nu na' ben yehua' yubá len le nacuá' ni', lenca' yödzlyú len le nacuá' ni', lenca' nis zxön len le nacuá' ni', gnë': “Cutur tsey,

⁷ san cati' ucödxë' trompeta gbaz la'y bugádx, uschinë' Dios le nagachi' queë', lë na' bului'inë'

yugu' huen dxin queë', bönni' ni' glu'ë didza' uláz queë'."

⁸ Ni'r bē'len neda' didza' leyúbl chi'i na' byönda' r-ruj yehua' yubá, gna: "Gyeaj, yajxí' guichdau' nayálj na' zoa lu në'ë gbaz la'y na' nulibē' lu nis zxön len luyú bidx."

⁹ Gyija' ga na' zoë' gbaz la'y na', gnabda'-nē' gunnē' quia' guichdau' na'. Gudxē' neda' gbaz la'y na', gnē': "Gzxi', gdagu. Lu ru'u gac zxix ca nac bdxindu' queëba' böz, san lē'u huöac sla'."

¹⁰ Gzxi'a guichdau' na' zoa lu në'ë len gdahua' lei. Lu ru'a guc zxix ca nac bdxindu' na', san cati' budx gdahua' lei, böac sla' lē'a.

¹¹ Ni'r gudxē' neda': "Ral-la' gu'u didza' leyúbl uláz queë' Dios laugac zian cō' bunách gza'a, len gap nacuá' yúgu'tē yödZ, len gap tui' zian didza' yubl, len laugac zian bönni' ta'ná bē'."

11

Chopë' bönni' tunë' lna' lau

¹ Ni'r bdxin nu benn quia' tu gui le nac ca tu yag rbixi, len gudx neda': "Gyas len brix gdau' queë' Dios. Brix ca' bcugu la'y qui, len blab ca' nup nacuá' ni' ta'yíj ládxi'gac Dios.

² Lö'a qui gdau' na' dē ni'l bca'n ca' len cutu urixu' lei, le nadöd lu na'gac bunách gza'a, ati' lulíb lulíj yödZ la'y na' gdu ca chopán beo'."

³ Gudxē' ca' neda': "Gsöla'a chopë' bönni' lunē' lna' lau quia', lu'ë didza' uláz quia' gdu ca chinnu gayuá' yu tsonnlalj dza, lacuë' lari' nac bdzadz-dau'.

4 Chopë' bönni' ni tunë' lna' lau, nacquë' chop yag olivo na' nayúj lu guich la'y le rui' didza' quequë', len nacquë' ca' chop le nua'gac gui' na' nacuá' lahuë' Dios, Xani yödzyú.

5 Chqui' guë'ni nu gua' dö' quequë', gruj gui' rú'acquë' le usnít nu na' rë'ni gua' dö' quequë', gdödi nu na', lenca' nup ta'dá'baga' lequë'.

6 Dë lu na'quë' chopë' ni luzaguë'ë xnöz nis guiöj luzxbá, cui gal guiöj tsca dza na' ral-la' lu'ë didza' uláz queë' Dios, ati' dë lu na'quë' ca' lunë' ga huöac rön nis, len lunë' ga gatsj guidzhuë' yödzyú, lunë' cni bálti'tëz lzu lë'nnë'.

7 Cati' udx lunë' lna' lau, grujba' böa' snia' latj chul, tíl-lenba' lequë' len uxicjba' lequë', len gdödiba' lequë'.

8 La'túlz ca' la' nöz lu yödz zxön gdu ca gulayá' gulabinë', ga ni' gdë'ë ca' lë'i yag cruz Xanru', len ca runru' lsaqui', nazí' lei ca' Sodoma lenca' Egipto.

9 Gdu ca tsonn dza yu gatsj la'le'i gdu ca gulayá' gulabinë' bunách yúgu'të yödz len yúgu'të bunách gza'a, len bunách tui' zian didza' yubl, len bunách yúgu'të luyú, ati' cutu lui' latj nu ucachi' lequë' yeru ba.

10 La'dzagtsca ládxi'gac nup nacuá' yödzyú le glatië', ati' lu yöl-la' rudziji quequë' la'sölë'ë le lunödzejë' quequë' lza'quë' tuë' yetuë', le gulusaca' zi'ë bunách nacuá' yödzyú chopë' ni glu'ë didza' uláz queë' Dios."

11 Ni'r cati' chbza'a tsonn dza yu gatsj na', Dios buspanë' lequë', ati' gulayasë' gulazuinë', ati' gladxi guladzöbi yúgu'të nup gulale'i lequë'.

12 Ni'r bë' zidzj didza' tu chi'i yehua' yubá, gudx lequë': "Gul-cuén ni."

Gulabenë' lu böaj luzxbá zaca' yehua' yubál, ati' gulale'i lequë' nup na' guladá'baga' lequë'.

13 La' ni'z gtittsca luyú, ati' bguindj tu cuia tsa tu chi cuia yugu' yu'u dzö' lu yödz na', ati' lu le gtit na', glat tsonnlalj yu chi gayuá' bunách. Gladxi guladzöbi nup ni' naga'ngac, ati' gulagu'ë yöl-la' ba Dios zoë' yehua' yubá.

14 Chgdöd le buróp le rusnít bunách, ati' chzoa gdxin le bunn le usnít lequë'.

Rucödxë' trompeta gbaz la'y bugádx

15 Bucödxë' trompeta gbaz la'y bugádx, ati' glui' zidzj didza' chi'i yehua' yubá, ta'ná:

Gap ta'ná bë' bunách yödzlyú

Nadödgac lu në'ë Xanru' Dios

Len lu në'ë Cristo.

Lë' gna bë'teczë'.

16 Ni'r idáp uru'ë bönni' gul na' rö'quë' gap na' ta'ná bë'ë lahuë' Dios, gulutság lauquë' lyu ta'yíj ládxi'quë' Dios.

17 Ta'në':

Xantu' Dios, napczu' yöl-la' huac.

Gzoaczu' len zoaczu' len ral-la' guidczu',

Xclenu', le chbugunu' dxin yöl-la' huac zxön quiu'

Len rzu lau' rna bë'u.

18 Gulaléy bunách yugu' yödz

San chbdxin dza gunu' lequë' zxguia'.

Nac dza cuequi xbeynu' nup chnatgac.

Ubi'u quegac huen dxin quiu',

Bönni' glu'ë didza' uláz quiu',

Nup náquigac quizi quiu' len glun ba la'n Lau',

Nup nacgac cuidi'z len nup nacgac blau.

Chbdxin dza usnitiu' nup gulusnít yödzyú.

¹⁹ Ni'r gyalj gdau' queë' Dios rö' yehua' yubá, ati' bla' lahui gui'n la'y ga yu'u didza' rucá'n tsahui' nunë' Dios. Luyú gyëp yös len glu'u bö zidzj, gnë gziu'. Gtit luyú len grö' guiöj bögui' yöl sunn.

12

Tunu ngul len tuba' bël zxön xtsni'

¹ Ni'r bla' lahui yehua' yubá tu le nac bë'tsca, buluí' launu ngul nácunu le nac ca gbidz, len zoa zxan ní'anu beo'. Dxia icjnu tu bregui' ga dxiacba' chinnu bölj yení'.

² Ngul ni chzoa soabi' bi'idau' queënu, rbödxya'anu le rdia' lë'nu, rzaca' rguí'nu le ruzoanu-bi' bi'idau' queënu.

³ Ni'r bla' lahui yehua' yubá yetú le nac bë', buluí' lauba' tuba' bël zxön xtsni', nacba' xna gui'z len dxia gadx icjba' len chi luzba' len dxia tu bregui' tu tu icjba' na'.

⁴ Len xbanba' gu'yjba' tu cuia tsa tu tsonn cuia bölj luzxbá len gru'nba' leycba' luyú. Gzuiba' bël zxön xtsni' na' launu ngul na' chzoa soabi' bi'idau' queënu, zoaba' sina' gáguba'-bi' bi'idau' queënu na' ca galjbi' na'.

⁵ Buzoanu-bi' tubi' bi'i bönni'dau' ral-la' gna bé'ibi' yúgu'të yödz len tu xuyág guia. La' bu-cuittë'-bi' Dios bi'idau' queënu na', buchisë'-bi' ga ni' zoaczë' Lë', rö'ë latj blau ga na' rna bë'ë.

⁶ Buzxundjnu ngul na', zeajnu lu latj ca'z, ga ni' chnupë'ë queënu latj Dios. Ni' lugahuë'-nu gdu ca chinnu gayuá' yu tsonnlalj dza.

7 Gdöd glac lë ni, guctsa gdil-l yehua' yubá. Guladíl-lenë'-ba' bël zxön xtsni' na' gbaz la'y blau lë' Miguel len yugu' gbaz la'y da'que' lë'. Guladíl-l bël zxön na' len gbaz xöhui' da'gac lëba'

8 san cutu guluxícj lu gdil-l na'. Qui lë ni na' cutur bdzöli xlatjgac yehua' yubá.

9 Cni gac, gularu'në'-ba' ni'l bël zxön xtsni' na', nacba' bël na' zoaba' dza ni'të, lëba' tu' xöhui' len Satanás, nu na' rzi' ye'i yúgu'të bunách yödzyú. Gularu'në' tu' xöhui' yödzyú, dzaggac lei gbaz xöhui' na' da'gac lei.

10 Ni'r byönda' tu chi'i rui' zidzj didza' yehua' yubá, rna: "Na'a chbdxin dza nulu'ë lahui yöl-la' ruslá nunë', len yöl-la' huac queë', len le rna bë'ë Dios, lenca' le rna bë'ë Cristo, le chgularu'në' ni'l nu na' buquí yugu' böchi' lza'ru'. Rël len tē dza buquí lequë' lahuë' Dios queëru'.

11 Guluxicjè' nu na' böchi' lza'ru' ni, le gulugunë' dxin xchönë' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau' queë' Dios, len le gulugunë' dxin didza' na' glunë' lna' lau queë'. Cutu glui' ládxi'quë' yöl-la' na'bán quequë' san glatië'.

12 Qui lë ni na' gac yöl-la' rudziji yehua' yubá. Gul-dziji lbi'ili', zoali' ni'. Bica' bayechi' lbi'ili' zoali' yödzyú len lu nis zxön, le chbötj tu' xöhui' bdxin ga zoali'. Rleytsqui tu' xöhui' na' le chráquibe'i yetú chi'z dē latj qui."

13 Cati' gúquibe'iba' bël zxön xtsni' na' chgularu'në'-ba' luyú, ni'r yajsóa régu'ba'-nu ngul na' buzoanu-bi' bi'i bönni'dau' na' queënu.

14 Ni'r Dios bë'ë-nu ngul na' chop xilba' bsia' nacgac zxön quië gac sunu, gcuitnu ga na' zoaba'

bël zxön xtsni' na', gdxinnu xlatjnu lu latj ca'z. Ni lugahuë'-nu gdu tsonn iz yu gatsj.

¹⁵ Zaca' cùdzu'lnu gubba' nis zil bël zxön xtsni' na', guc ca tu nis yegu, gú'niba' gua'tè ngul na'.

¹⁶ Ni'r guclen ngul na' luyú, gyalj luyú na' len güi'i nis yegu na' gubba' bël zxön xtsni' na'.

¹⁷ Ni'r gléytsquiba'-nu ngul na' bël zxön xtsni' na', gyeajba' yajtíl-lenba' nup naga'ngac queënu xzi'n xsoanu, nup na' tun ca rna le gna bē'ē Dios, len nazí' lu na'gac le nunë' lna' lau Jesucristo.

13

Chopba' böa' snia'

¹ Gzuida' lu yuzx ra' nis zxön len blé'ida' rbenba' r-rujba' lu nis zxön tuba' böa' snia' dxia gadx icjba' len chi luzba'. Dxiagac lëba' chi bregui'. Dxia tu bregui' tu tu luzba' na' ati' láhuigac icjba' da' tu la nac xöhuí' le curle'i Dios dxi'a.

² Böa' snia' na' blé'ida'-ba' rna'ba' ca nacha' bédxtau', zoa ní'aba' ca nac ní'aba' oso, ati' rú'aba' nac ca nac rú'aba' bédx guixi'. Bël zxön xtsni' na' budödba' lu na'ba' böa' snia' ni yöl-la' huac queëba' lenca' xlatjba' ga rna bē'ba', len yöl-la' uná bē' zxön queëba'.

³ Dxia huë' tu icjba' böa' snia' na', nac le gdödi lëba', san bunít huë' na', ati' gulubani yúgu'tè bunách yödzyú len yajta'gac böa' snia' na'.

⁴ Gulayíj ládxi'quë'-ba' bël zxön xtsni' na', le budödba' lu na'ba' böa' snia' yöl-la' uná bē' queëba'. Gulayíj ládxi'quë'-ba' ca' böa' snia' na', gulané': “¿Nuzxa caz nac zxön ca nacha' zxön böa' snia' ni, len nuzxa caz saqui' til-len lëba'?”

5 Guta' lu na'ba' böa' snia' na' bë'ba' didza' ba zxon len didza' xohui' rnëba' queë' Dios. Gdu ca chopán beo' guta' lu na'ba' yöl-la' uná bë'.

6 Gzu lauba' rnëba' queë' Dios len gnë xohui'ba' qui Lë' Dios, len qui latj la'y queë', len quegac nup nacuá' yehua' yubá.

7 Guta' lu na'ba' gdíl-lenba' nup náquigac quizi queë' Dios, buxijba' lequë'. Guta' ca' lu na'ba' gna bé'iba' yúgu'të bunách gza'a, bunách yúgu'të yödz, len yúgu'të bunách tui' didza' yubl, len bunách gdutë yödzlyú.

8 Gulayíj ládxi'gac böa' snia' na' yúgu'të bunách nacuá' yödzlyú, nup na' cutu nayujgac lagac lu guich qui yöl-la' na'bán, guich na' buzujë' cati' zi'a guta' yödzlyú Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau' queë' Dios, buzóë' Dios gutië' ni'a quegac bunách queë'.

9 Chqui' nu ryöni, ral-la' uzë nag.

10 Nup nucu'ë Dios gdzungac, ral-la' gdzungac, ati' nup nucu'ë Dios quië nu gdödi leygac len guia tuchi', len guia tuchi' lat. Qui lë ni na', ral-la' la'böz zxon ladxi' nup náquigac queë' Dios, len la'yejlë' Lë'.

11 Gdöd na' blé'ida'-ba' yetuba' böa' snia' grenba' brujba' lu yu. Dxiagac chop luzba' ca nac luzba' bö'cu' zxila', len rui'ba' didza' ca na' rui'ba' didza' bël zxon xtsni' na'.

12 Dë lu na'ba' böa' snia' ni yúgu'të yöl-la' uná bë' queëba' böa' snia' bdxinba' zi'al, cati' dzag lëba'. Runba' böa' snia' buróp ni ga ta'yíj ládxi'gac böa' snia' zi'al na' yúgu'të bunách nacuá' yödzlyú, böa' na' bunít huë' gdödi lëba'.

13 Runba' ca' le nacgac bē' böa' buróp na' ga rdxintē runba' ga ruhuóxj gui' za' luzxbá, ruhuóxj luyú laugac yúgu'tē bunách.

14 Rzi' yé'iba' bunách nacuá' yödzyú len le nacgac bē' dē lu na'ba' runba' lauba' böa' snia' zi'al na'. Rna bé'iba' bunách nacuá' yödzyú lunē' tu bdau' ca nacba' böa' snia' na' gucba' huē' qui guia tuchi' ati' nabanba'.

15 Dē lu na'ba' runba' ga soa gban bdau' na' nac ca nacba' böa' snia' zi'al na', len güi' didza' bdau' ni len gun ga nu gdödi yúgu'tē nup cutu la'yj ládxi'gac lei.

16 Benba' ga gda' yúgu'tē bunách tu le nac bē' da'gac lēba', nup nacgac ca'z len nup nacgac blau, nup ta'le'i yöl-la' tsahui' len nup nacgac yechi', nup cunadá'ugac len nup nadá'ugac, buda'ba' lei lu na'gac yubél o ra' xgagac bunách na'.

17 Nutu nu gac bi ga'u o bi guti' chqui' cudá' nu na' lē na' nac bē', o chqui' cudá' nu na' laba' böa' snia' na', o le nababba' nua'ba'.

18 Na'a rquinnu' yöl-la' rejni'i. Nu nap yöl-la' rejni'i ral-la' ulabtēz tsca le nababba' nua'ba' böa' snia' na', nac ca le nababē' bönni', ati' le nababba' na' nac xop gayuá' yu tsonnlalj yu xop.

14

Le tul-lē' tu gayuá' yu tapán milē' bönni'

1 Gdöd ni' buyúa' len blé'ida'-nē' Bönni' na' naquē' Bö'cu' Zxíla'dau' zuinē' lu guí'adau' nazí' lei Sión. Nacuá'lenē' Lē' tu gayuá' yu tapán milē' bönni', da' ra' xgaquē' lē' Bönni' na' naquē' Bö'cu' Zxíla'dau', lenca' lē' Xuzē'.

² Ni'r byönda' tu le rgu'u bö yehua' yubá, rnë zidzj ca rnë tu yegu zxön len ca rnë gziu'. Byönda' le ryön cati' ta'guinnië' lë'i tu le rul-l zë zian du qui.

³ Tul-lë' tu le rul-l cub, nacu'ë ca dödl lahui latj blau ni' lenca' ca dödl lahui ga na' nacuá' idáp nup na' nabangac len yugu' bönni' gul na'. Nutur nu gac gul-l le rul-l ni, san légaczë' tu gayuá' yu tapán milë' bönni' ni, bönni' na' böa'uë' lequë' Cristo ladj bunách yödzyú.

⁴ Nacquë' gdu ladxì' bönni' ni, cutu gulacuá' lenë' ngul, le nacquë' gdu bönni' ra'bán. Zjáclenë' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau' gáti'tëz ga zijë'. Cristocz böa'uë' lequë' ladj bunách, nacquë' bönni' zi'al guludöd cuinquë' lu në'ë Dios lenca' lu në'ë Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'.

⁵ Gatga gulazí' yë'ë ati' nutu nu gac bi gnë quequë' ga na' nacu'ë ca dödl lahui latj blau ga rö'ë Dios.

Didza' rjua'quë' tsonn gbaz la'y

⁶ Ni'r blé'ida' yetúë' gbaz la'y, rdödë' lu bö'z luzxbá, rju'ë didza' dxi'a zoa tsalzú quië gunë' lban qui laugac nup nacuá' yödzyú, bunách gdutë luyú, yúgu'të bunách gza'a, len bunách tui' yúgu'të didza' gza'a, len bunách yúgu'të yödz.

⁷ Ru'ë zidzj didza', rnë': "Gul-gadxi Dios, len gul-cu'ë yöl-la' ba le chzoa cuequi xbeynë' bunách. Gul-tséj ladxë'ë Dios, nunë' luzxbá len luyú len nis zxön len galj nis."

⁸ Zajnúë' gbaz la'y ni yetúë' gbaz la'y, rnë': "Chbudx qui yödz Babilonia. Chbudx qui yödz zxön na'. Cni guc qui, le glun nup nacuá' ni'

ga gulazí' lu na'quë' bönni' yúgu'të yödz lunë' ca nacgac le ta'zë ládxi'quë' le cunác.”

⁹ Zajnáuë' gbaz la'y buróp ni yetúë' gbaz la'y, ru'ë zidzj didza', rnë': “Chqui' nu tsej ladxi'-ba' böa' snia' na' lenca' bdau' queëba', len güi' latj ta' ra' xguí o lu në'i le nac bë' da' lëba',

¹⁰ nu ni gunë' zxguia' Dios lu yöl-la' rley queë'. Saca' qui'i nu na' lu gui' len lu lë na' ruzégui'tsca, laugac gbaz la'y len lahuë' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'.

¹¹ Cuentecz dzön qui gui' ga ni' saca' qui'i nu na'. Rël len të dza saca' qui'i, ati' gatga gata' latj luzí' ládxi'gac nup la'yíj ládxi'gac-ba' böa' snia' na' len bdau' queëba', ati' cutu luzí' ládxi'gac nup lui' latj ta' leygac laba'.

¹² Qui lë ni na' ral-la' la'böz zxön ladxi' nup náquigac queë' Dios len lun ca rna le gna bë'ë, nup na' ta'yejlë' Jesús.”

¹³ Ni'r byönda' chi'i nu rui' didza' yehua' yubá, rë nedá': “Bzuj lu guich lë ni: Bica' bagac nup lat na'a su lau, nup na' ta'yejlë' Xanru'.”

Dios Bö' La'y rnë': “Ca' gac. Luzí' ládxi'quë' lu dxin glunë', len luzi'ë xbey ca rajlöz le glunë'.”

Tu'zi'ë le rulá' luyú

¹⁴ Ni'r buyúa' len blé'ida' tu böaj luzxbá chguich-dau'z, len lu böaj na' rö' tu Nu nac ca naquë' Bönni' Nuhuöaquë' Gdu Bunách, dxia icjë' tu bregui' oro, ati' lu në'ë zönë' tu guia tuchi'.

¹⁵ Brujë' lu gdau' yetúë' gbaz la'y, ati' bë'ë zidzj didza', gudxë' Nu na' rö' lu böaj na', gnë': “Bgun dxin guia tuchi' quiu' len bchugu xzoa' xtil, le

chbdxin dza nu uzí' lei. Chnabídx deu qui dē yōdzlyú.”

¹⁶ Ni'r Nu na' rō' lu böaj na' bugún dxin guia tuchi' gdutē yōdzlyú, ati' buzi'ë le bulá' luyú.

¹⁷ Ni'r brujë' yetúë' gbaz la'y lu gdau' zoa yehua' yubá. Nu'ë ca' tu guia tuchi'.

¹⁸ Brujë' ra' bcugu ni' yetúë' gbaz la'y, dē lu në'ë gna bé'inë' gui', ati' bë'ë zidzj didza', bulidzë' gbaz la'y zi'al na' nu'ë guia tuchi', gnë': “Bgun dxin guia tuchi' quiu' len btub tu'xóa hueaj le ta'bía lba uva rō'gac yōdzlyú, le chna le ta'bía lba uva.”

¹⁹ Ni'r bugunë' dxin guia tuchi' gdu yōdzlyú gbaz la'y ni, butubë' le ta'bía lba uva rō'gac luyú, ati' yajchu'në' le ta'bía lba uva na' lu yeru zxön ga gzi xisi. Yugu' lë ni ruluí' ca gunë' Dios, gunë' zxguia' bunách nacúa' yōdzlyú.

²⁰ Gululibë' le ta'bía lba uva na' lu lerui zoa ni'l ra' yōdz, ati' lu lerui na' bruj rön, gren ga bdxintë rú'acba' böa', len gdöd rön na' gdu tsca gac sa'ru' gdu gadx dza.

15

Gbaz la'y nua'quë' gadx guidzhuë'

¹ Blé'ida' yetú le nac bë'tsca yehua' yubá, le run ga nu rubani. Gularujë' gadx gbaz la'y, nua'quë' gadx guidzhuë' rajséytëgac, le ugunë' dxin Dios, udx gunë' zxguia' bunách yōdzlyú.

² Blé'ida' ca' tu le nac ca nis zxön ryëp yös yení' ca guiöj jar le nutsí'i gui'. Zuigac lu lë na' nac ca nis zxön nup na' guluxícj lu böa' snia' na' len lu bdau' queëba' len lu laba', nua'quë' le tul-l, yugu' le bë'ë quequë' Dios.

³ Tul-lè' le rul-l na' bil-lè' Moisés, bönni' huen dxin queë' Dios. Nac tu le rul-l queë' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau', ta'né':

Li', Xantu' Dios, náctëru' blau.

Zxöntër nac yúgu'të le benu',

Le tun ga rubánitu'.

Li', rna bé'inu' yugu' yödz,

Gdu dxí'adau' len gdu nac ca bi runu'.

⁴ ¿Nuzxa caz cugadxi Li', Xantu'?

¿Nuzxa caz cucú'u Li' yöl-la' ba?

Tuzu' Li' nacu' la'y.

La'dxín bunách yugu'të yödz,

La'yíj ládxi'quë' Li'

Le ta'lé'inë' nac tsahui' yúgu'të le runu'.

⁵ Gdöd guc lë ni, buyúa' len blé'ida' gyalj gdau' yehua' yubá ga ni' dë latj la'y le nac bë' zóalenë' bunách queë' Dios.

⁶ Gularujë' lu latj la'y na' gadx gbaz la'y, nua'quë' gadx guidzhuë' na'. Nácuquë' lari' záqui'tsqüi le ryëp yös yení', len núga'gac lchú'quë' pan náquicni oro.

⁷ Ni'r tu nu nutsa' ladj idáp nup na' nabangac, bë' qui queëquë' gadx gbaz la'y na' gadx zxíga'dau' náquicni oro, len yudzgac le ruluí' yöl-la' rley queë' Dios zoaczë'.

⁸ Lu latj la'y na' bdza' dzön, le zoa ni' yöl-la' yení' len yöl-la' huac zxön queë' Dios. Nutu nu saqui' tsaz lu latj la'y na' cati' gatsjr gadx guidzhuë' na' nua'quë' gadx gbaz la'y na'.

16

Yugu' zxíga'dau' yudzgac le ruluí' yöl-la' rley queë' Dios

¹ Ni'r byönda' chi'i nu rui' zidzj didza' latj la'y na', rë gadx gbaz la'y na', rna: “Gul-tséaj, gul-tsajlálj luyú gadx zxíga'dau' na' yudzgac lë na' ruluí' yöl-la' rley queë' Dios.”

² Gyijë' gbaz la'y zi'al, yajlaljë' yödzlyú le yudz zxíga'dau' na' zönë'. Lë na' yudz zxíga'dau' na' ben ga gatsj yudzu' ya'a le rlatsca gdu ca nayá' nabin-gac nup na' da' leygac le nac bë' da'gac böa' snia' na', lenca' nup na' ta'yíj ládxi'gac bdau' queëba'.

³ Ni'r gyijë' gbaz la'y buróp, yajlaljë' lu nis zxön le yudz zxíga'dau' na' zönë', ati' böac rön nis na' ca nac rön queë' bönni' nat, ati' glat yúgu'të nup nabangac nacúa' lu nis zxön na'.

⁴ Gyijë' gbaz la'y bunn, yajlaljë' gap dë yegu len gap ralj nis le yudz zxíga'dau' na' zönë', ati' guluhuóac rön gap dë nis na'.

⁵ Ni'r byönda' ru'ë didza' gbaz la'y na' dë lu në'ë rna bé'inë' nis na', rnë': “Xantu' Dios La'y. Zoaczu' len gzoaczu'. Tsahui' nacu' le rchugu' cni quegac bunách

⁶ le gululaljë' rön quegac nup náquigac quizi quiu' len quegac nup glui' didza' uláz quiu'. Na'a, Li' runu' ga li'jë' rön, le cni ral-la' gac quequë'.”

⁷ Ni'r byönda' rui' didza' tu nu zoa ra' bcugu yehua' yubá ni', rna: “Ca' gac, Xantu' Dios, napczu' yöl-la' uná bë'. Gdutë li len tsahui' nac ca rchugu' quegac bunách.”

⁸ Gyijë' gbaz la'y budáp na', yajlaljë' lu gbidz le yudz zxíga'dau' na' zönë', ati' gbidz na', bë'ë lei latj Dios gúgui'tsca bunách len gui' qui.

⁹ Gúguitscaquë' yúgu'të bunách le rúgui'tsca gbidz, san cutu gulubí'i ládxi'quë', len cutu

gulagu'ë Dios yöl-la' ba. Gulanë zi'ë queë' Dios, dë lu në'ë gna bé'inë' yugu' lë ni tu'saca' zi' bunách.

¹⁰ Gyijë' gbaz la'y bugayu' na', yajlaljë' xlatj böa' snia' ga na' rna bë'ba' le yudz zxíga'dau' zönë', ati' grö' chul gap rna bë'ba'. Ni'r, le gulazaca' gulaguí'i bunách, gláguya'a lúdxí'quë',

¹¹ san cutu gulubí'i ládxi'quë' quië cutur lunë' le cunác tsahui' tunë'. Gulanë zi'ë queë' Dios zoë' yehua' yubá le ta'zaca' ta'gui'ë len le dxiaquë' yudzu' ya'a na'.

¹² Gyijë' gbaz la'y buzxóp na', yajlaljë' lu yegu zxön nazí' lei Eufrates le yudz zxíga'dau' na' zönë', ati' gbidx nis yegu na' quië gba'a nöz ga la'död nup ta'ná bë', la'rujë' zaca' ga rlen gbidz.

¹³ Ni'r blé'ida' bël zxön xtsni' na', len böa' snia' na', len bönni' ru'ë didza' uláz quecba', gularúj rú'agac nup na' tsonn bö' xöhui' tun ditj bunách, nala'gac ca nala'cba' bludz.

¹⁴ Nacgac bö' qui tu' xöhui' yonn bö' ni, bö' tun le nacgac bë' lun ga lubani bunách. Yjac bö' xöhui' na' gdu yödzlyú yajtubgac nup ta'ná bë', quië tsjaquë' lu gdil-l na' gac dza zxön queë' Dios, napczë' yöl-la' uná bë'.

¹⁵ Cni rnë' Dios: “Gul-yutsca'. Guida' tu tsalz ca rdxinë' gban. Bica' ba nu zoa ban ladxi' len run chi'i le nacu nu na', len runtecz dxi'a, cui gun bayúdx ta xguidz len cui utuí'i nu na' lahui' laugac bunách.”

¹⁶ Gulutúb bönni' ta'ná bë'ë bö' xöhui' na', guludubë' tu latj nazí' lei lu didza' hebreo: Armagedón.

¹⁷ Gyijë' gbaz la'y bugádx na', yajlaljë' lu bö'z le yudz zxíga'dau' na' zönë', ati' bë' zidzj didza' tu nu

zoa lu latj la'y zoa yehua' yubá ga dë latj blau na', rna: “Chnac.”

¹⁸ Ni'r gyëp yös len grö'tsca bö len gnë gziu'. Gtittsca luyú, le gtittër ca gtit tsal ni nacuá' bunách yödzyú.

¹⁹ Bruj tsonn cö'l yödz zxön na' ati' gulaguíndj yödz nacuá' yödzyú. Yajneynë' Dios le nac xöhui' glun bunách yödz zxön na' nazí' lei Babilonia, ati' lu yöl-la' rley queë' benë' zxguia' nup nacuá' ni'.

²⁰ Gulagachi' luyú bidx dzö' lu nis zxön ati' cutur gulalá' guí'adau'.

²¹ Böxj ca' guiöj bögui' yöl sunn, le za' luzxbá, yajsóa icjgac bunách, ati' náli'i guiöj bögui' na' ca tu gayuá' guia hueaj. Gulané zi'ë queë' Dios yúgu'të bönni' ni'a qui guiöj bögui' na' grö', le busaca' zi'tsca leque'.

17

Dios rchuguë' queënu ngul udá dzag

¹ Ni'r bdxinë' ga zoa' tuë' gbaz la'y nababë' gadx gbaz la'y na' gulazönë' gadx zxíga'dau' na' náquicni oro. Bë'lenë' neda' didza', gnë': “Gda ni, ati' ului'ida' li' ca gunë' Dios, gunë'-nu zxguia' ngul udá dzag na', rö'nu lu nis zian.

² Gulacua'len lënu, glun le cunác nup ta'ná bë' yödzyú, ati' gulazudxi nup nacuá' yödzyú ni, glunlen lënu le cunác.”

³ Gzóalenë' neda' Dios Bö' La'y, ati' bchë'ë neda' gbaz la'y na' tu lu latj ca'z, ati' ni' blé'ida'-nu ngul dxianu cúdzu'ba' tuba' böa' snia', nacba' xna gui'z. Dxiagac gadx icjba' len chi luzba', len da'gac ca' lëba' le ta'në xöhui' queë' Dios.

4 Nácunu lari' xna len lari' xna gui'z ngul na' dxianu lëba'. Nazí'lquitj queënu le náquicni oro len yugu' guiöj zaca' len yugu' bga. Lu na'nu zoa tu zxíga'dau' náquini oro, yudzu le nacgac xöhui' len le cunác runnu.

5 Ra' xganu da'gac ca lënu, le tu'luí' tu le nagachi', ta'ná cni: “Yödz Babilonia Nac Blau” len “Xna'cnu Ngul Udá Dzag” len “Xna'gac Le Xöhui' Dzö' Yödzlyú.”

6 Gúquibe'ida' nazúdxinu ngul na' le bennu ga blalj rön quegac nup náquigac queë' Dios len quegac nup na' zoa nu budödi leygac le glun lna' lau queë' Jesús. Cati' blé'ida'-nu, bubántsquida'.

7 Gudxë' neda' gbaz la'y na', gnë': “¿Bizx quië rubáninu'? Uzéjni'da' li' lë na' nagachi', le ruluí' ngul ni lenca' le ruluí' böa' snia' na' dxianu-ba', dxiagac gadx icjba' len chi luzba'.

8 Böa' snia' na' blé'inu' gzoaba' zi'al san cutu zoaba' na'a, böa' ni chzoa grujba' latj chul, ati' tseajba' ga nitba' tsaz. Lubánitsqui nup nacuá' luyú cunayujgac lagac lu guich qui yöl-la' na'bán dza ni'të cati' zi'a gata' yödzlyú. Cati' la'le'i böa' snia' na' gzoaba' zí'atël san cutu zoaba' na'a, lubani le ubanba'.

9 'Lë ni nac tu le uzejni'i nu gac tsejni'i: Gadx icjba' na' tu'luí' gadx gui'adau' gap rö'nu ngul na'.

10 Lëzca' cni gadx icjba' na' tu'luí' gadxë' bönni' ta'ná bë'ë. Gayuë' bönni' ni chgdöd quequë'. Tuë' bönni' ni rna bë'ë na'a ati' yetúë' cutu rdxindë', san cati' guidë', gna bë'ë tu chi'idau'z.

11 Böa' snia' na' gzoaba' san cutu zoaba' na'a, ruluí' bönni' buzxunu', gna bë'ë. Nunë' tsazxón bönni' gadx na', ati' töd ni nitië' tsaz.

12 'Chi luzba' na' blé'inu' tu'luí' chië' bönni' la'ná bē'ë. Cutu ta'zi'iné' yöl-la' uná bē', san la'zi'ë yöl-la' uná bē' tu chi'idau'z, la'ná bē'ë tsazxön len böa' snia' na'.

13 Chië' bönni' ni, tuz nacquë', ati' ludödë' lu na'ba' böa' snia' na' yöl-la' uná bē' quequë' len le dë lu na'quë'.

14 La'díl-lenë' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau' san Lë' uxicjë' lequë', le naquë' Xangac yúgu'të nup nacgac xan len rna bé'iné' ca' yúgu'të nup ta'ná bē'. Nup nacua'len Lë', bulidzë' leygac Dios len gröë' leygac, ati' tsaz da'gac Lë'."

15 Gudxë' ca' neda' gbaz la'y na', gnë': "Yugu' nis zxön na' blé'inu' gap ni' rö'nu ngul udá dzag na', tu'luí' bunách yödz len bunách gza'a len bunách tui' didza' yubl len bunách yugu' luyú.

16 Chi luzba' böa' snia' na' blé'inu' len tu'luí' chië' bönni', cutu la'lé'iné'-nu dxi'a ngul udá dzag na', ati' ca'z len xguidz luca'në'-nu. Lahuë' xpéla'nu len luzégui'ë-nu len gui'.

17 Dios uchizië' icj ládi'dau'quë' chië' bönni' na' le gun ga lunë' ca rë'ncznë' Lë', lacquë' tuz len ludödë' lu na'ba' böa' snia' na' yöl-la' uná bē' quequë' quië utság ca rna xtídzë'ë.

18 Ngul na' blé'inu'-nu ruluí' yödz zxön na' rna be'i nup ta'ná bē' yödzlyú ni."

18

Rguindj yödz Babilonia

1 Gdöd na' blé'ida'-në' yetué' gbaz la'y ruhuötjë' r-rujë' yehua' yubá, dë lu në'ë yöl-la' uná bē' zxön, ati' gyëp yös yení' luyú ni'a qui yöl-la' yení' queë' gbaz la'y na'.

2 Bè'ë zidzj didza' gbaz la'y na', gnè': "Chbguindj. Chbguindj Babilonia, yödz zxön na'. Chböac xlatj tu' xöhui' len xlatjgac bö' xöhui' tun ditj bunách. Tu'zoaba' ni' lidxcba' bguinn xtsni' len bguinn nacgac xöhui'.

3 Cni guc qui yödz na' ni'a qui le glun bunách nacuá' ni', glunè' ga glun bunách yúgu'tè yödz ca nacgac le ta'zéz ládxi'què' le cunác. Glunlen lequè' le cunác nup ta'ná bè' yödzlyú, ati' guta' yöl-la' tsahui' quequè' bönni' ta'u tuti' nacu'è yödzlyú, le gyantsca le záqui'tsqi gulazéz ládxi'gac nup nacuá' ni'."

4 Ni'r byönda' rui' didza' yetú nu zoa yehua' yubá, rna: "Gul-rúj lu yödz na', lbi'ili' náquili' quia' neda', cui gunli' tsazxön len lequè' dul-la' len cui gac queèli' tsazxön len lequè' zxguia'.

5 Nayantsca dul-la' nabága'què', chnayás nadxíncz luzxbá, san Dios rajneynè' le cunác nunquè'.

6 Gul-bí'i quequè' ca na' glunè' queèli'. Gul-bí'i quequè' chop cö' tsca le glunè'. Gul-bí'i quequè' chop cö' tsca le nac xöhui' glunè' queèli'.

7 Gul-gún ga la'zaca' la'gui'è len la'bödx yechè'è tsca yöl-la' ba len yöl-la' zxön glui' cuinquè'. Ta'zá' ládxi'què', ta'nè': 'Rö'tu' ni, rna bè'tu'. Cutu nactu' uzéb len gatga cödx yéchi'tu'.

8 Qui lè ni na', tu dzatèz la'dxín quequè' le la'zaca' la'gui'è, yöl-la' gut, len yöl-la' rbödx yechi' len yöl-la' rdun. Leguié' lu gui', le napczè' yöl-la' huac zxön Xanru' Dios, Nu rusyúdx quequè'.

9 'La'bödx nup ta'ná bè' yödzlyú len glun tsazxön len lequè' le cunác, len guluzí' xbey le naqui quequè', ati' la'bödx yechè'è cati' la'lé'inè' dzön qui

yödz na' regui.

¹⁰ Zi'tu' zi'tu'z la'cu'ë le ládxinë' ca gac zxguia' gac qui yödz na', la'né': Bica' bayechi' Babilonia, yödz zxön ni, guctër blau. Tu dzatëz guc zxguia' qui.

¹¹ 'La'bödxë' ca' bönni' ta'u tuti' nacu'ë yödzlyú len la'bödx yechë'ë qui yödz na' le cutur soa ni' nu ga'u bi lúti'ë.

¹² Nutur nu ga'u ni' le náquicni oro len plata, len yugu' guiöj zaca', len yugu' bga, len yugu' lari' záqui'tsqui, len lari' xna, len lari' dxí'adau', len lari' xna gui'z, len yugu' yag rla' zxix, len le náquicni dxit záqui'tsqui, len le náquicni yag záqui'tsqui, len le náquicni cobre, len le náquicni guia, len le náquicni guiöj jar.

¹³ Nutur nu ga'u ni' canel, len yugu' le rla' zxix, len yal, len le rla' zxix qui mirra len qui yöj olíbano, len xisi uva nal, len le nac za, len yözj dxí'adau', len zxoa' xtil, len yugu' búrrodau', len yugu' bö'cu' zxila', len yugu' böa', len yugu' carreta, len yugu' bönni' huen dxin, len yela'gac bunách.

¹⁴ Lë lequë' nup na' ta'u tuti', la'ná: Naduagac le gzë ládxi'li'. Chgdöd quegac yöl-la' tsahui' len le nacgac lach queëli', ati' cutur gdzölili' leygac.

¹⁵ 'La'bödxë' bönni' ta'u tuti' na', guta' quequë' yöl-la' tsahui' le glúti'ë lu yödz na', ati' la'cu'ë zi'tu' zi'tu'z le ládxinë' ca gac zxguia' gac qui yödz na', len la'bödx yechë'ë,

¹⁶ la'né': Bica' bayechi' yödz ni guc zxön. Guc ca ngul nácunu lari' záqui'tsqui len lari' xna, len lari' xna gui'z, len nazí' lguitj queënu le náquicni oro len le náquicni guiöj zaca' len yugu' bga.

17 Tu dzatëz gnit yöl-la' tsahui' qui yödzt ni.

'La'cu'ë zi'tu' zi'tu'z yúgu'të bönni' xan barco len nup nacuá' lé'igac barco na', len nup tu'sá' yugu' barco na', len nup tun dxin lu nis zxön,

18 len cati' la'lé'inë' dzön qui yödzt na' regui, la'bödxë', la'në': ¿Bixal yödzt guc zxön ca nac yödzt ni?

19 'Ludxië' bëchtö icjqüë', len la'bödxë' len la'bödx yechë'ë, la'në': Bica' bayechi' yödzt ni guc zxön. Yöl-la' tsahui' qui yödzt ni ben ga guta' yöl-la' tsahui' quegac yúgu'të nup nacgac xan barco lu nis zxön. Tu dzatëz gnit yödzt ni.

20 'Gul-dziji ca gac qui yödzt ni, lbi'ili' zoali' yehua' yubá, lenca' lbi'ili' náquili' queë' Dios, lbi'ili', bönni' gbaz queë' len lbi'ili', bönni' rui'li' didza' uláz queë'. Gul-dziji, le chbchuguë' Dios qui yödzt ni ni'a qui bi glun queëli' nup nacuá' lu yödzt ni.”

21 Ni'r buchisë' tu guiöj zxön le nac ca guich ryëtu, tuë' gbaz la'y nal, ati' gru'në' lei lu nis zxön, gnë': “La' cniz gac, gguindj Babilonia, yödzt na' guc blau, ati' cutur nu udzöli lei.

22 Cutur nu yöni lu yödzt na' nup ta'guínn lë'i le rul-l, len clëg nup tu'cödx gui len clëg nup tu'cödx trompeta, len cutur udzöl ni' bönni' huen dxin, len cutur yön ni' bö rgu'u le rutu.

23 Cutur uzení' lu yödzt na' nitú gui', len cutu yön ni' chi'ë bönni' utság në'ë, len clëg chi'ibi' bi'i ngul utság na'bi'. Cni gac zal-la' nacli' blau, lbi'ili' rá'uli' len rúti'li' lu yödzt ni, len gzxi' yé'ili' bunách gdueté yödztlyú len yöl-la' udzá' queëli'.

24 'Lu yödzt ni blalj xchönquë' bönni' glu'ë didza' uláz queë' Dios len xchöngac nup náquigac queë'

Dios lenca' xchöngac yúgu'të bunách yödzyú, guludödi lequë' nup nacuá' yödz ni."

19

¹ Gdöd lë ni byönda' tui' zidzj didza' bunách zian nacuá' yehua' yubá, ta'ná:

Yöl-la' ba Dios. Yöl-la' ruslá runë',
Ati' yöl-la' zxön len yöl-la' uná bë'
Napë' Dios queëru'.

² Nac gdutë li len tsahui' ca rusyudxë'.
Bchuguë' qui yödz na' nac ca tu ngul udá dzag,
Len quegac bunách lu yödz na'
Glun ditj bunách yödzyú len le cunác glunë'.
Dios buzí' lë' lequë'
Le guludödcde' huen dxin queë'.

³ Leyúbl gulanë': "Yöl-la' ba Dios. Cuentecz dzön ga regui yödz na'."

⁴ Gulutság lauquë' lyu idáp uru'ë bönni' gul ni' len idáp nup ni' nabangac, ta'yíj ládxi'quë' Dios, rö'ë latj blau queë'. Gulanë': "Ca' gac. Yöl-la' ba Dios."

⁵ Ni'r byönda' rui' didza' tu nu zoa latj blau na', rna:
Gul-cu'ë Dios queëru' yöl-la' ba
Yúgu'tëli' runli' xchinë',
Lbi'ili' na' rádxili' Lë',
Nacli' bunách ca'z len bunách blau.

Lni qui yöl-la' rutság na' queë' Bönni' naquë' Bõ'cu' Zxíla'dau'

⁶ Byönda' ca' nu rui' zidzj didza', byön ca ryön cati' tui' didza' bunách zian, len byön ca' ca ryön ga rdöd yegu zxön, o ca ryön cati' rnë gziu', rna:
Yöl-la' ba Dios le rzu lahuë' rna bë'ë,

Napczë' yöl-la' huac.

⁷ Ral-la' udziji ládxi'ru' len uzi'ru' xbë'

Len cu'ru'-në' yöl-la' ba

Le chbdxin dza lni qui yöl-la' rutság na'

Queë' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau',

Si' lu në'ë Cristo nup náquigac queë'.

Chzoa rbözbi' bi'i utság ná'lenbi' Lë',

Nachi' le ruluí' nup na' náquigac queë'.

⁸ Dios ru'ë-bi' latj gácubi' lari' záqui'tsqui

Le nac gdu len ryëp yös yení'.

Lari' záqui'tsqui na' ruluí' le nac tsahui' nungac

nup náquigac queë' Dios.

⁹ Ni'r gudxë' neda' gbaz la'y na', gnë': "Bzuj lu

guich didza' ni: Bica' bagac nup na' nulidzë' lequë'

Dios quië la'cu'ë lni qui yöl-la' rutság na' queë'

Bönni' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'."

Gudxë' ca' neda': "Yugu' didza' gdutë li ni ru'ë didza' Dioscz."

¹⁰ Buzechu zxiba' xni'ë gbaz la'y na' quië tsej

ladxa'a lë', san gudxë' neda': "Cutu gunu' cni.

Neda' ca' naca' huen dxin queë' Dios ca nacu' li'

len ca naquë' böchi' lza'u nazí' lu na'quë' le nac

gdutë li ca nac queë' Jesús. Gyij ladxë'ë Dios."

Nup tui' didza' uláz queë' Dios, tui' didza' le nac

gdutë li ca nac queë' Jesús.

Bönni' dxië'-ba' böa' chguich

¹¹ Ni'r blé'ida' nayálj luzxbá, ati' buluí' lauba'

tuba' böa' chguich, ati' lë' Bönni' dxië'-ba', Nu Run

Ca Rna, lenca' Nu Nac Le Nacz. Cni lë' le rbequi

xbeynë' ca nac le nac gdutë li lenca' cni tsijë' lu

gdil-l.

12 Ryëp yös yení' yöj lahuë', nacgac ca gui', len dxiagac icjë' bregui' zian. Nayúj lahuë' tu le lë', le nutú nu nözi, san tuzë' Lë' nöznë'.

13 Nacuë' tu lari' ni'aj rön, len lë' ca' Nu Nac Xtidzë'ë Dios.

14 Rajnauquë' Lë' ni'a në'ë guizx yu nacu'ë yehua' yubá, dxiacquë'-ba' böa' chguich len nácuquë' lari' záqui'tsqui, nac chguichdau'z len cutu nac bösj.

15 R-ruj ru'ë le nac ca tu guia tuchi' gundë' zi' bunách yugu' yödz. Gna bé'inë' lequë' len xuyág guia len gunë' lequë' zxguia', gac quequë' ca rac qui le rbia lba uva, zoa nu rulíb leygac, le rléytsquinë' Dios, napczë' yöl-la' uná bë'.

16 Nayúj lu lari' nacuë' lenca' lu xgatsjë' calë', Nu Rna Be'i Nup Ta'ná Bë', lenca' Nu Nac Xangac Nup Nacgac Xan.

17 Ni'r blé'ida'-në' zuinë' lu gbidz tuë' gbaz la'y, ati' bë'ë zidzj didza', gudxë'-ba' böa' ta'zuba' luzxbá, rnë': “Gul-dá, gul-dúb ga ni gáguli' lni zxön queë' Dios.

18 Gáguli' xpéla'gac nup ta'ná bë', len xpéla'gac nup nacu'ë lu na'gac bönni' rjaquë' gdil-l, len xpéla'gac nup nalgac, len xpéla'cba' böa', len xpéla'gac nup ta'bía lecba', len xpéla'gac yúgu'të bunách, nup cunadá'ugac len nup nadá'ugac, nup nacgac ca'z len nup nacgac blau.”

19 Ni'r blé'ida'-ba' böa' snia' na' lenca' bönni' ta'ná bë'ë yödzlyú, len bönni' rjaquë' gdil-l guizx yu quequë', nudubquë' quië lúnlenë' gdil-l Bönni' dxië'-ba' böa' chguich, dzaggac Lë' ni'a në'ë guizx yu.

20 Bdzunba' böa' snia' na' lenca' bönni' na' bë'ë didza' uláz queëba', bönni' na' benë' yugu' le nac bë'tsca lauba', gzxi' yé'inë' nup ni' glui' latj nu uzúj láhuigac lë na' nac bë' da'gac lëba' len gulayíj ládxi'gac bdau' queëba'. Böa' snia' na' lenca' bönni' na' bë'ë didza' uláz queëba', nabangacz ca' gularu'në' leygac ga rö' gui' zxön le réguilen lë na' ruzégui'tsca.

21 Yúgu'të nup na' gda'gac lequë' budödcdë' leygac len guia tuchi' na' r-ruj ru'ë Bönni' na' dxië'-ba' böa', ati' guluhuöljba' yúgu'tëba' böa' na' ta'zuba' luzxbá, gláguba' xpëla'quë'.

20

Chi gayuá' iz

1 Gdöd lë ni blé'ida' ruhuötjè' gbaz la'y, zè'ë yehua' yubá, zönë' zxi'n guia qui latj chul, ati' nu'ë tu du guia yödx.

2 Gzxönë'-ba' bël zxön xtsni' na', nacba' bël gzoaba' dza ni'të, bël na' lëba' tu' xöhui' lenca' Satanás, ati' béguë'ë-ba', len buca'në'-ba' cni chi gayuá' iz.

3 Yajchu'në'-ba' latj chul len buseyjè' latj na', bdë'ë le quel-la' le ruséyj latj na' quië cutur si' yé'iba' bunách yugu' yödz ga gza'ar chi gayuá' iz, ati' töd ni' ral-la' yedxba' tu chi'idau'.

4 Ni'r blé'ida' latj gap ta'bó' nup ta'ná bë', ati' ta'bó' yugu' latj na' nup guladel-li' la'bequi xbey le rac. Blé'ida' ca' yugu' bö' glaccz bunách gulurixë' yengac bönni' cunacquë' tsahui' le glun lna' lau queë' Jesús len le glun lban qui xtidzë'ë Dios. Yugu' bunách ni cutu gulayíj ládxi'gac böa' snia' na' len bdau' queëba', len cutu glui' latj nu uzúj ra' xgagac

o lu na'gac lë na' nac bë' nu da' lëba'. Gulubán nup ni lu yöl-la' gut len gulaná bë'len Cristo chi gayuá' iz,

⁵ san yezica' bunách natgac cutu gulubán. Cati' gza'ar chi gayuá' iz lubán. Yöl-la' rubán lu yöl-la' gut guc ni nac le rac zi'al.

⁶ Bica' ba len bica' la'y nup ta'del-li' yöl-la' rubán na' rac zi'al. Yöl-la' gut le rac burópl lzu cutur bi gac gun quequë', san lacquë' bxuz queë' Dios lenca' queë' Cristo, ati' la'ná bë'lenë' Lë' chi gayuá' iz.

⁷ Cati' gza'a chi gayuá' iz na', lusanë' Satanás ga na' nadzún.

⁸ Urúj Satanás, tsajxí' ye'i bunách yugu' yödz nacuá' idáp la'a yödzlyú. Si' ye'i ca' bunách yödz Gog len Magog, utúb lequë' lu gdil-l. Tscá nacgac nup ni, nacgac ca nac yuzx rö' ra' nis zxön.

⁹ Guixz yuz guladödë' gdutë luyú, ati' gulacu'ë li'ajl latj ga na' nacuá' bunách náquigac queë' Cristo, le nac yödz na' nadxi'inë' Dios. Ni'r benë' Dios ga böxj gui' bruj yehua' yubá, le buzegui' lequë'.

¹⁰ Tu' xöhui' na' nazí' ye'i lequë', yajchu'nquë' lei ga rö' gui' zxön qui lë na' ruzégui'tsca, ga na' chzoaba' böa' snia' na' lenca' bönni' na' bë'e didza' uláz queëba'. Ni' la'zaca' la'gui'i rël len tè dza yúgu'të iz zi'a za'c.

Ta'dxín bunách lahuë' Dios ga rö'ërbequi xbeynë'

¹¹ Ni'r blé'ida' tu latj blau chguich, len blé'ida' ca' Nu rö' rbequi xbeynë' latj na'. Lahui lau Nu ni gulanittë yödzlyú len luzxbá, len cutur budzöl xlatjgac.

¹² Blé'ida' ca' nup chnatgac, nup nacgac blau len nup nacgac ca'z, zuicnë' lahuë' Dios. Gulayálj guich, len gyalj ca' yetú guich ga na' nayujgac lagac nup nadél-li'gac yöl-la' na'bán gdu. Glequi xbeynë' Dios nup na' chnatgac tsca nac le nayúj yugu' lu guich na', lë na' glun.

¹³ Lu nis zxön gulurúj nup chnatgac, nacuá' lu nis zxön. Lu yöl-la' gut, len lu latj chul gulurúj nup chnatgac, gulacuá' gap ni', ati' glequi xbeynë' Dios tu tuë' tsca nac le glunë'.

¹⁴ Ni'r yajtsazgac yöl-la' gut len latj chul ga ni' rö' gui' zxön le nac latj qui yöl-la' gut le rac burópl.

¹⁵ Yajtsazgac latj ga na' rö' gui' zxön nup cunayujgac lu guich quegac nup nadél-li'gac yöl-la' na'bán gdu.

21

Luzxbá cub len luyú cub

¹ Gdöd na' blé'ida' tu luzxbá cub len tu luyú cub, le chgdöd quegac luzxbá na' len luyú na' gulacuá' zi'al. Cutur bi dë nis zxön.

² Neda', Juan, blé'ida' yödz la'y na', nac Jerusalén cub, ruhuötj, r-ruj yehua' yubá ga zoë' Dios, chnabá'a qui ca nabá'a queëbi' bi'i ngul chzoa utság ná'lenbi' bönni'.

³ Byönda' rui' didza' yehua' yubá nu rna: “Gul-yutsca'. Ga zoë' Dios zoalen bunách. Sóalenë' lequë', ati' lequë' lacquë' bunách queë'. Dioscz sóalenë' lequë', gaquë' Dios quequë'.

⁴ Dios uzxië' nis rbödx zoa yöj lauquë'. Nutur nu gat, len nutur nu cödx, len nutur nu cödx yechi', len nutur nu saca' qui'i, le chgdöd quegac lë na' glac zi'al.”

⁵ Ni'r Nu na' rö' latj blau ni' gna: “Byutsca'. Yúgu'të ruúna' cub.”

Gudx ca' neda': “Bzuj lu guich lë ni, le nac gdutë li didza' ni len nac löz.”

⁶ Ni'r gudx neda': “Chnaccz. Neda' naca' Nu zoa zí'atël lenca' Nu rajseytë ca nac le rzu lau len le ruúdxhtë. Nu rbidx nis, neda' guna' ga gui'j nis na' runn yöl-la' na'bán.

⁷ Nup luxícj lu le rac yödzyú, gac quegac yúgu'të lë ni. Neda' gaca' Dios quequë', ati' lequë' lacquë' zxi'ncza',

⁸ san nup tadxi len nup cutu ta'yejlë' neda', len nup nacgac xöhui', len nup tu'dödi bunách, len nup tun le cunác, len nup nacgac udzá', len nup ta'yíj ládxi'gac bdau' guiöj bdau' yag, len yúgu'të nup ta'zí' yë', chzoa rböz xlatjgac lu gui', ga ni' rö' gui' zxön qui lë na' ruzégui'tsca, lë na' nac yöl-la' gut rac burópl.”

Yödz Jerusalén le nac cub

⁹ Ni'r bidë' ga zoa' tuë' gbaz la'y nababë' gadxë' gbaz la'y ni' gulazönë' gadx zxíga'dau' ni' yúdzugac gadx guidzhuë' yajséytëgac. Gudxë' neda': “Gda ni. Neda' ului'ida' li' bi'i ngul ra'bán na' zi'a butság ná'lenbi' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'.”

¹⁰ Gdu gzóalenë' neda' Dios Bö' La'y, ati' bchë'ë neda' gbaz la'y na' tu lu gui'a sib, len bului'inë' neda' yödz la'y Jerusalén, ruhuötj, r-ruj yehua' yubá ga zoë' Dios.

¹¹ Yödz ni ryëp yös yení' le zoalen lei yöl-la' yení' queë' Dios. Ryëp yös yení' ca ryëp yös yení' tu guiöj záqui'tsqui ca nac guiöj gui'dau'z nazí' lei jaspe. Yeni'dau' nac yödz na' ca nac guiöj jar.

12 Gdu zbi'il yödzt na' zoa tu zö'ö zxön len sib. Lë'i zö'ö na' nacua' chinnu gap nu ryaz. Ra' gap nu ryaz na' nacua' chinnuë' gbaz la'y tun chi'ë. Tu tu ga nu ryaz na' nayúj tu tu lagac idxinnu cö' di'a dza zxi'n xsoë' Israel.

13 Lë'i zö'ö ruyú zaca' ga rlen gbidz nacua' tsonn gap nu ryaz, len zaca' ga za' bö' ziaq nacua' tsonn gap nu ryaz, len zaca' tsla'a ga rdöd gbidz beo' ziaq nacua' tsonn gap nu ryaz, len zaca' ga rbia gbidz nacua' ca' tsonn gap nu ryaz.

14 Zxan zö'ö qui yödzt na' nacua' chinnu xlibi zö'ö, ati' lë'igac xlibi zö'ö na' nayujgac laquë' idxínnutë' bönni' gbaz queë' Bönni' na' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'.

15 Zönë' tu yag urixi náquini oro gbaz la'y na' ruí'lenë' neda' didza', quië grixë' tsca nac yödzt na', len tsca nacgac gap nu ryaz, len tsca nac zö'ö qui.

16 Yödzt na', leydi'i nacgac idáp la'a. Leydi'i nac yöl-la' tunn qui len yöl-la' blaga' qui. Len yag na' brixë' tsca nac yödzt na', nac gdu tsca gac nu sa' gdu chinnu dza, ati' leydi'i nac yöl-la' tunn qui, len yöl-la' xtsa' qui, len yöl-la' blaga' qui.

17 Brixë' ca' yöl-la' yödx qui zö'ö na', nac tu gayuá' yu tapán dxit, tsca nac tsadxít qui na' bunách, lë na' r-rixnë' gbaz la'y na'.

18 Náquini guiöj jaspe zö'ö na', ati' yödzt na', órotëz náquini, le nac yeni'dau' ca nac guiöj jar.

19 Xlibi zö'ö qui yödzt na' nazi'gac lguitj guiöj záqui'tsquist.

Xlibi zö'ö zi'al náquini guiöj jaspe.

Le buróp náquini guiöj zafiro.

Le bunn náquini guiöj ágata.

Le budáp náquini guiöj esmeralda.

20 Le bugayu' náquini guiöj ónice.
 Le buzxóp náquini guiöj cornalina.
 Le bugádx náquini guiöj crisólito.
 Le buzxunu' náquini guiöj berilo.
 Le bugá náquini guiöj topacio.
 Le budxí náquini guiöj crisoprasa.
 Le idxinéaj náquini guiöj jacinto.
 Le idxinnu náquini guiöj amatista.

21 Chinnu gap nu ryaz na' ta'yeyjni chinnu bga. Tu tu ga nu ryaz na' ryeyjni tuz bga. Luyú la' nöz blau qui yödz na', órotéz náquini, yeni'dau' nac ca nac guiöj jar.

22 Nitú gdau' blé'ida' lu yödz na', le naquë' gdau' qui Xanru' Dios, napczë' golutë yöl-la' uná bè', len lëzca' cni naquë' Bönni' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau', naquë' gdau' qui yödz na'.

23 Cutu run bayúdx tseni'gac lu yödz na' gbidz len beo', le uzení' yöl-la' yení' queë' Dios lu yödz na', ati' naquë' ca' le uzení' ni' Bönni' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'.

24 La'dá lu yení' qui yödz na' bunách yugu' yödz, nup nulagac, ati' djua'quë' ni' yöl-la' tsahui' quequë' bönni' ta'ná bè'ë yödzlyú.

25 Gatga tseyjgac gap nu ryaz lu yödz na' lahui' dza, ati' latj na' gatga gac rël.

26 Djua'gac ni' le nacgac lsaca' len yöl-la' tsahui' quegac bunách yugu' yödz.

27 Cutu ca' tsaz ni' nitú le cunác gdu, len nitú le nac xöhui', len nitú nu rzi' yë', san tsazgac ni' nupz nayujgac lagac lu guich queë' Bönni' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau', ga na' nayujgac lagac nup nadél-li'gac yöl-la' na'bán.

22

¹ Ni'r bului'inë' neda' tu yegu yeni'dau' gbaz la'y na', le nac nis yegu runn yöl-la' na'bán. Ryëp yös yeni' yegu na' ca ryëp yös yeni' guiøj jar. R-ruj yegu na' lu latj blau ga rö'ë Dios len ga rö'ë ca' Bönni' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau'.

² Rza' yegu ni gatsj lahui'l nöz blau qui yödz na'. Tsla'a hueaj ra' yegu na' zoa tu yag runn yöl-la' na'bán, ati' ta'bía chinnu lzu tu iz. Tu tu beo' ta'bía yag na'. Nacgac le tu'ún bunách yugu' yödz xlágui'gac yag na'.

³ Cutu soa ni' nitú le dxia dö'. Soa lu yödz na' latj blau ga rö'ë Dios lenca' ga rö'ë Bönni' naquë' Bö'cu' Zxíla'dau', ati' la'yíj ládxi'quë' Lë' huen dxin queë'.

⁴ La'lé'inë' lahuë' Lë', ati' lë' nayúj ra' xgaquë'.

⁵ Cutu gac ni' rël, ati' cutu la'quínn tu le cu'u yeni' len clëg yeni' qui gbidz nup nacué' ni', le gaquë' Xanru' Dios yeni' quequë'. Tsalzú la'ná bè'tecz nup nacué' ni'.

Chzoa huödë' Cristo

⁶ Ni'r gudxë' neda' gbaz la'y na', gnë': “Didza' ni nac gdutë li len nac löz. Xanru' Dios, Nu ruchíz Bö' La'y icj ládxi'dau'quë' bönni' tu'ë didza' uláz queë', chbsölë'ë gbaz la'y queë' quië ului'inë' yugu' huen dxin queë' le ral-la' gactë.”

⁷ Cni rnë' Jesucristo: “Chzoa huöda'. Bica' ba nu run ca rna didza' ru'a uláz queë' Dios, nayúj lu guich ni.”

⁸ Neda', Juan, byönda' len blé'ida' yugu' lë ni. Gdöd byönda' len blé'ida' yugu' lë ni, buzechu zxiba' xni'ë gbaz la'y na' bului'inë' neda' yugu' lë ni quië guna' lë' zxön.

9 Ni'r lè' gudxè' neda': "Cutu gunu' cni, le naca' neda' huen dxin queè' Dios ca nacu' li', len ca nacquè' böchi' lza'u na' tu'è didza' uláz queè' Dios, lenca' ca nacgac yúgu'tè nup tun ca rna le nayúj lu guich ni. Ben zxön Dios."

10 Gudxè' ca' neda': "Cutu ca' ucachu'u xtidzè'è Dios ni, didza' ru'a uláz queè' len nayúj lu guich ni, le chzoa lac lè ni.

11 Nu rua' dö' gua'tecz dö'. Nu run le cunác guntecz le cunác. Nu run dxi'a, guntecz dxi'a, ati' nu naqui quizi queè' Dios, gáquitecz quizi queè'."

12 Rnè' Jesús: "Chzoa huöda'. Nu'a lu na'a le nadél-li'gac bunách, ubi'a qui queèquè' tsca nac bi glunè'.

13 Neda' naca' Nu zoa zí'atèl lenca' Nu rajseytè, ca nac le rzu lau len le ruúdxte. Naca' ca' Nu run ga su lau len Nu rusyúdx.

14 Bica' ba nup nayár le nácugac, tun le nac dxi'a. Nazi'què' latj lahuè' le rbia yag runn yöl-la' na'bán len gac la'yaziè' gap nu ryaz lu yödz na'.

15 La'cuá' ni'l ra' yödz na' nup nacgac xöhui', len nup nacgac udzá', len nup tun le cunác, len nup tu'dödi bunách, len nup ta'yíj ládxi'gac bdau' guiój bdau' yag, len nup ta'dzág ládxi'gac ta'zí' yè'.

16 Neda', Jesús, bsöla'a gbaz la'y quia', bului'inè' lbi'ili' yugu' lè ni, lbi'ili' na' dzagli' yugu' cö' bunách quia'. Neda' naca' di'a dza queè' David lenca' xzi'n xsoè'. Naca' ca' bölj usíl."

17 Tu'è didza' Dios Bö' La'y len bi'i ngul utság ná'lenbi'-nè' Bönni' naquè' Bö'cu' Zxíla'dau', ta'nè': "Gda."

Nu ryöni didza' ni ral-la' gna: "Gda."

Nu rbidx nis len nu rzë ladxi' lei, ral-la' guid len qui'j nis runn yöl-la' na'bán.

¹⁸ Neda', Juan, ruzéjni'da' nup ta'yöni didza' ni ru'a uláz queë' Dios len nayúj lu guich ni, rnia': Chqui' nu udá' lë'i didza' ni, Dios ubi'ë qui nu na', gunë' lë' zxguia' ca nac le nayujgac lu guich ni.

¹⁹ Lëzca' cni, chqui' nu cua bíti'tëz didza' ni ru'a uláz queë' Dios len nayúj lu guich ni, Dios ugúë' ca' xlatj nu na' lu guich ga nayujgac lagac nup nadél-li'gac yöl-la' na'bán gdu, lenca' lu yödzt la'y, ca na' nayúj quequë' lu guich ni.

²⁰ Xanru', Nu run lna' lau quegac lë ni rnë': "Ja. Huödtea'."

Ca' gac. Gda, Xantu' Jesús.

²¹ Rnabda'-në' Xanru' Jesucristo uzá' ladxë'ë queëli' yúgu'tëli'. Ca' gac.

Didza' cub rucá'n tsahui'
New Testament in Zapotec, Southern Rincon
(MX:zsr:Zapotec, Southern Rincon)

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Southern Rincon

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Rincón Sur [zsr], Mexico

Copyright Information

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Southern Rincon

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

7feac3cb-fa00-54f1-b2be-b4d6aa29755b